

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 18. XIII aastakäik

TEATAJA

15. septembril 1938

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas . . . kr. 2.50
Poolaastas . . . " 1.50
Välismaale . . . " 5.00
Poolaastas . . . " 3.00

Toimetus ja talitus

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20
Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
Igal äripäeval 12—2 p. l.

Kulutuste hinnad:

1/1 lhk. . . . kr. 30.00
1/2 " . . . " 16.50
1/4 " . . . " 10.00
Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Riiklike Ettevõtete Keskkassa. Kaubandus-tööstuskoda kaalus ärimaksuseaduse kehtimapaneku seaduse eelnõu. XI elatisvahendite kaubanduse rahvusvaheline kongress Stokholms. Messipoliitika. Väljaõpe toiduainete kaubanduse alal Rootsis. Tööstusettevõtete liikumine 1937. a. Soome väliskaubanduse ühing. Äride register. Toiduainete turg. Välisbraid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedelid.

Käekiri väljendab iseloomu —
kirjutusvahend kultuuritaset!

TÄITESULEPEAD KULDSULEGA

Müügil suures valikus mitme-
suguse hinnaga Kr. 4.50 alates

Purunemata läbipaistva ja
mitteläbipaistva tindiruumiga

KIM.

JÜRI KODRES

Tallinn, Viru 3, telef. 478-60

TEADAANNE

Minu rätsepaäri, mis asus enne VANA-VIRU 9, asub nüüd LAI 4

Ühtlasi on mul au teatada oma lugupeetud tellijaile, et olen saanud eelolevaks hooajaks kõik tarvisminevad nii kodumaa kui ka välismaa parimate vabrikute riidekaubad asjatundlikult valitud mustrites ja kvaliteedis, missugused lasevad end hästi passivalt ja puhtalt välja töötada. Palun külastada. Töö tuntud headuses. Järelmaks võimaldatud

Tellimiste vastuvõtmine nii oma kui ka tellija materjalist!

Suurima lugupidamisega

rätsepmester A. MARTENSON, LAI TÄN. 4,
TELEF. 464-01

Taimevõitehas

„OLIVIA“

Tallinn, Volta t. 3, tel. 431-97

Tootleb kõrgeväärtuslikku

taimevõid

„ASTA“

Klaas

portselan

kivinõud

majatarbed

D. MIRVITS JA POJAD

TALLINNAS

ASUT. 1872

TARTUS

**Mehaanilise
jalanõude-
tööstuse**

Kondor

KVALITEET

kaupa

10a-, võimlemise-, laste-, länava- ja ilukingi
odavate hindadega saadaval vabriku

UUES ESINDUSKAUPLUSES

Harju t. 39 (Kuld Lõvi vastas)

Riiklike Ettevõtete Keskkassa

Ajakinjandust läbis sõnum, et valitsusel on kavatsus asutada Riiklike Ettevõtete Keskkassa, mille ulesandeks olevat muuseas riigi ettevõtete ja poolriiklike aktsiaseltside finantseerimine ning nende rahaliste operatsioonide teostamine.

Keskkassa põhimaaruste, mis on koostamisel Majandusministeeriumis, aluseks olevat võetud mõningate muudatustega kommerts- ja linnapanikade põhikirjad. Keskkassa hakkaks toimetama samu operatsioone mis kommertspankadki, kusjuures keskkassa klientuuri moodustaksid ta aktsionärid — riiklikud ja poolriiklikud ettevõtted. Sealjuures olevat kavatsus anda mõnede operatsioonide suhtes keskkassale koguni suurem vabadus võrreldes nende piiridega, mis on seadusega kommertspankadele ette nähtud Näiteks tahetavat keskkassale lubada ka laenuandmist soolovekslite vastu.

Ülalmargitud lühidaist põhijoonist võib järeldada, et Riiklike Ettevõtete Keskkassa näol on asutamisel uus riiklik krediidasutus. Meil on aga juba vältja kujunenud panganduse organisatsioon, eesotsas poolriikliku emissioonipangaga, ja riiklike pikalaenu asutustega tegutseb meil praegu 11 kommertspanka, 2 linnapanka ja suur võrk ühistegelisi krediidasutusi. See on võrk, mis on suuteline taele määratl täitma temal lasuvat rahvamajanduslikku ülesannet, kogudes vabu kapitali ja juhtides neid sinna, kus kapitali vajatakse. Meie pankade võrk suudab kahtlemata rahuldada ka meie uute riiklike ettevõtete vajadusi nende rahaliste transaktsioonide allal, seepärast ei peaks vajadust olla uue krediidasutuse järele. Seni on meil valitsenud arvamine, et meil krediidasutusi on rohkem kui vaja, ning sel põhjusel leidis aset mõni aeg tagasi aktsiapankade osakondade võrgu koondamine.

Kui Riiklike Ettevõtete Keskkassa asutamise peaesmärgiks peaks olema luua riiklikele ettevõtetele keskkassa näol soodsam krediidi- allikas, siis juhime tähelepanu asjaolule, et see oleks vastolus uute riiklike ettevõtete asutamisel korduvalt rõhutatud ja teatavaks tehtud põhimõttega, et riiklike ettevõteteid nende tegevuses ei asetata soodsamatesse tingimustesse võrreldes eraetevõtetega.

Kuna meie panganduses riik ja kogukond juba esinevad ettevõtjana, etendades pikaajalise krediidi alal domineerivat osa ning esinevad lühiajalise egi krediidi andmisel õige mõõduandvalt (emissioonipanga ja kõige suurema kommertspanga aktsiate enamuse omanikuna ning

kahe linnapanga kaudu), siis ei peaks olema põhjust riikliku sektori suurendamiseks panganduse alal ei riigivõimu mõju tõstmiseks, krediiditurul ega ka suurema tulu saamise eesmärgil, sest riigikassa oma senise pangandusest osavõtu ulatuses saab juba otsese ettevõtjana suure osa selle tuludest; samuti peab arvestama, et erapanikadelt võetavate maksude näol riigikassa saab kaudselt veel teatava osa tulustid Seepärast, kui riigiettevõtted toimetavadki oma rahalised transaktsioonid senise pankadevõrgu kaudu, langeb riigikassale küllaltki suur osa neilt operatsioonelt saadavatest pankade tuludest. Riiklike Ettevõtete Keskkassa ellukutsumine mõrgendaks aga seniste pankade olukorda, nii erapanikade kui ka nende oma, millest riigikassa on otseselt huvitatud, ning mõjuks seega kaudsel teel ka handavalt riigikassa tuludele seniselt pankade võrgult Samuti oleks riikliku sektori suurendamine / panganduse alal vastolus viimase aja suunaga, mis leidis väljendust ühe kommertspanga reprivatiseerimise otsuses.

Neil asjaoludel ei saa pooldada Riiklike Ettevõtete Keskkassa asutamist kavatsatud kujul. Kui riigiettevõtete tegevuse tsentraliseerimise ja ratsionaliseerimise otstarbel osutub vajalikeks finantskeskuse loomine, siis ärgu antagu sellele krediidasutuse kuju.

Kaubandus-tööstuskoja sellesisulise märgu kirja peale andis majandusminister Leo Sepp ajakirjandusele lähema seletuse kavatsatud Riiklike Ettevõtete Keskkassa tegevuse ulatuse ja ülesannete kohta. Seletuses, mille toome „Uue Eesti“ järgi, öeldakse, et uus keskkassa kavatsuste kohaselt eraturuga otseselt tegutsema ei hakka, vaid kui on vaja paigutada vaba raha eraturule, siis tehakse seda suuremate erapanikade kaudu. Uus keskkassa olevat ikkagi mõeldud kõigi riiklike ettevõtete kassade valitsusena, ja et teda ellu rakendada, tulevat talle anda vormiliselt pangaga õigusel. Tema peamiseks ülesandeks oleks korraldada riiklike ettevõtete raha kasulikkude mahutamist pankadesse kindla süsteemi ja läbimõeldud kava alusel, et raha uuesti väljavõtmisel ei teki raskusi meie krediiditurul. Majandusminister on arvamisel, et kui senine korraldamatu riiklike ettevõtete raha paigutamine erapanikade jooksvaile arveile jatkuks, siis olevat kindel, et raskuste või häirete puhul rahandusturul summade kättesaamine muutub raskeks, kuna tulevat arvestada suuri summasid — kuni 10 miljo-

nit krooni. Et seda ei juhtuks, olevat vaja luua koostööd riiklike ettevõtete summade kasutamises ja kontrolli nende paigutamise üle.

Ainsad operatsioonid, mis minevat kõrvale erapankadest, olevat riiklike ettevõtete omavahelised finantseerimise operatsioonid. Neid operatsioone olevat seni erapankades teostatud üldise väga harva ning selles asjas olevat kindel seisukoht, et riiki edaspidigi ei või oma raha ühest taskust teise pannes teha kulutusi, makstes erapankadele sellaste operatsioonide pealt.

Valuuta ga m u s keskkassa ise era- turul kauplemas ei hakka vat, vaid seda tehtavat kindlasti erapankade kaudu. Ent inkasso-operatsioonid välis-

maaga, s. t. riigi ettevõttele saada oleva valuuta sissekassseerimine, jäävat muidugi keskkassa ülesandeks.

Keskkassa kujutaks endast ka kõigi riiklike ettevõtete ühist kassat ning arvepidamist ja tööd teostataks keskkassa administratsiooniga.

Keskkassa juhtivaks organiks jääks kõrgem nõukogu, mis koosneks riiklike ettevõtete ja valitsuse esindajaist. Kõrgem nõukogu oleks ka kõigi riiklike ettevõtete tegevuse koordineerivaks instantsiks, mille järele olevat tungiv vajadus. Nõukogu arutaks läbi kõigi ettevõtete tegevus- ning finantskavad, mida olevat kõige kergem teha siis, kui nõukogu käes on kõigi ettevõtete ühise rahakoti suu.

Kaubandus-tööstuskoda kaalus ärimaksuseaduse kehtimapaneku seaduse eelnõu

Kui oli väljatöötamisel uus ärimaksuseaduse eelnõu, mis seadusena on avaldatud „Riigi Teatajas“ nr. 39 — 1938, siis põhjendati põhiärimaksu kõrgendamise vajadust selllega, et kaotatakse seni teedekapitali heaks maal asuvailt äriettevõteteilt võetav lisamaks (100% põhiärimaksust).

Seaduste ja määruste loetus, mis kaotavad kehtivuse uue ärimaksuseaduse maksmahakkamisega, ei leidu paraku sellekohast eeskirja tähendatud maksu kaotamise kohta. Seepärast Kaubandus-tööstuskoda leiab, et ärimaksuseaduse kehtimapaneku seadust tuleb vastavalt täiendada ja sellesse vastav eeskiri sisse võtta.

Ei ole põhimõtteliselt õiglane koormata ainult kitsast maal asuvat ärieringkonda maksuga avaliku teedevõrgu heaks, mille korrashoid ja täiendamine sünnib riigi ja kogu rahva huvides. Maanteede ehitamise ja parandamise kulud peaksid seega kuuluma kaotamisele üldises korras riigikassa korralikest tuludest.

Läbikäigumaksu seaduse suhtes, mis kõnesoleva seadusega muudetakse alaliseks, on Kaubandus-tööstuskoda ikka hellitanud lootust, et see kaotatakse, kuna selle sisseseadmisel nõhutati aina selle maksu ajutist iseloomu ning sellest maksust laekuvad summad läksid ka eriotstarbelisse fondi.

See lootus on nüüd lühtunud, olgugi et ärimaksuseaduse kehtimapaneku seaduse eelnõu eeskirjad konkreetset võetuna on üldiselt otstarbekamad senistest ajutise läbikäigumaksu seaduse eeskirjadest, kuna need on rajatud põhimõttele, et maksustamisele kuulub vaid läbi-

käigu üks faas. Maksumäära ühtlustamine, mis selles seaduses on läbi viidud, on muidugi ter- vitatav.

Kaubandus-tööstuskoda ei saa aga nõustuda sellega, et läbikäigumaksu alla kuuluvad ka võõrastemajad, mis võib tunduvalt pidurdada meil rõõmustaval viisil viimasel ajal arenema hakanud hotelliasjandust, mis on omakorda eeltingimuseks turismi arengule Eestis. Selles osas on seaduse eelnõu parandamine kahtlemata vajaline.

Kõnesoleva seaduse eelnõuga tahetakse läbikäigumaksu alla viia ka osa ekspordi, sest vabastatud on vaid tööstuslike ettevõtete läbikäigud oma toodete ja kaubanduslike ettevõtete läbikäigud põllumajanduslike toodete ekspordi alal.

Miks on osa ekspordi suhtes asutud teissugusele seisukohale, on ja jääb Kaubandus-tööstuskojale täiesti arusaamatuks. Harilikult teised riigid püüavad ekspordi igapidi soodustada, meil aga tahetakse osa ekspordi koormata läbikäigumaksuga. See võib osutada õige ebasoovitavaks takistuseks mõningate meie välketööstuse ja käsitöötoodete ekspordile. Seepärast tuleks läbikäigumaksu alt vabastada kogu eksporditüüpi ulatuses.

Edasi on seaduse eelnõu kohaselt läbikäigumaksu alt vabad kindlustusasutuste läbikäigud vaid elukindlustuse alal. Kuid ka teised kindlustusharud vääriskid vabastamist, sest kindlustusoperatsioonide koormamine läbikäigumaksuga pole üldse otstarbekohane, kuna see teeb kindlustuse kallimaks ja mõjub takistavalt kindlus-

tuse levikule. Mitte üksnes elukindlustus, vaid ka tule-, vastutus- ja muud kindlustusharud on Eestis vähe arenenud, misparast koja arvates nende arengut tuleks kõigiti soodustada, aga mitte pidurdada.

Lõppeks olgu tähendatud, et kõnesolev seaduse eelnõu näeb ette tööstusmaksu kaotamise valdade heaks, mida Kaubandus-tööstuskoda soojalt tervitab. Ärimaksu seaduse kehtimapaneku seaduses pole ette nähtud erilist kompensatsiooni valdadele, kuid uues ärimaksuseaduses eneses sisaldub osaline kompensatsioon - selle seaduse § 112 põhjal hakkavad ka vallad saama seni vaid linnade heaks võetud lisamaksu $\frac{1}{4}$ kapitalimaksu ja puhaskasumaksu suuruses.

Meil olevail andmeil katab see vaid 25% seni tööstusmaksust laekunud summast. Seepärast otsivatki Maksudetalitus uut tuluallikat, mis katab tööstusmaksu kaotamisega tek-

kinud miinuse. Kuuldavasti olevat peatuma jäänud kavatsusele tõsta kõigilt äriettevõtteleit omavalitsuse heaks kapitali- ja puhaskasumak-sult võetavat lisamaksu 12,5%-lt 18%-ni, mis Maksudetalituse kalkultatsiooni kohaselt andvat tarvilise summa.

Kaubandus-tööstuskoda, arvestades omavalitsusüksuste vajadusi, ei ole põhimõtteliselt säärase lahenduse vastu, kuid see lisamaks ei tohiks tõusta kõrgemale kui just on vajaline valdade tööstusmaksu kaotamisest tekkiva puudujäägi katmiseks. Koda on aga kindlasti selle vastu, et tõstetakse mitteamuandvate ettevõtete puhaskasumaksu määra 7%-lt uuesti 8%-ni, mis olevat Maksudevalitsuses kaalumisel variam-dina. Kui uues ärimaksuseaduses annulleritakse see mitteamuandvate ettevõtete kohta käiv ainus ja kauaoodatud maksukergendus, siis tooks see väga suurele arvule mitteamuandvate ette-võtete omanikele ränga pettumuse ja rahulolema-tuse tunde. Loodame, et seda ometi ei sünni.

XI elatisvahendite kaubanduse rahvusvaheline kongress Stockholmis

Rahvusvahelise elatisvahendite kaubanduse koos-töö tarvilisusest üksikute riikide vahel on juba ammu aru saadud ja see koostöö on muutunud endastmõistetavaks. Üheteistkümneme aasta eest asu-tati Šveitsis J. Lauri, praeguse liidu presiden-di, poolt rahvusvaheline elatisvahendite jae-kaubanduse liit. Koostöö üksikute rahvaste lii-tude vahel toimub liidu hääle kandja kaudu, mis ilmub juba seitsmendat aastat. Kuid pealeselle etendavad väga silmapaistvat osa liidu kongres-sid, mis peetakse iga aasta eri riigis. Tänavune elatisvahendite jae-kaubanduse rahvusvahelise liidu 11. kongress peeti augusti lõpul Stokhol-mis. Kongressi korraldajaks oli Rootsi jae-kaup-meeste liit, mis on Rootsi erakaubanduse idee-line kutseorganisatsioon. Ühtlasi Rootsi jae-kaupmeeste liit pühitses oma 30. aastapäeva uue liidule kuuluva viiekordse maja avamisega.

Rootsi liitu kuulub praegu ligi 16.000 kaup-meest. Käesoleva kongressi organiseerimise pearaskus tuli muidugi kanda Rootsi liidu esi-mehel Strömbergil ja peasekretäril Borgströ-mil. Kongressist kutsuti osa võtma kõikide rah-vuste elatisvahendite jae-kaubanduse keskorga-nisatsioonid ja elatisvahendite alal töötavaid rahvuslike erakaubanduse ühississeostu keskusi. Praegu kuulub liitu neliteistkümmend rahvust, kuid osa võtma oli ilmunud kaksteist rahvust,

ja nimelt: Norra, Rootsi, Soome, Eesti, Daani, Holland, Belgia, Saksa, Prantsuse, Šveits, Itaalia ja Tšehhoslovakkia. Eestit esindas a.-s. Eesti Kaupmeeste Majanduskeskuse juhatuses esimees A. Mändvere.

Rahvusvahelise elatisvahendite jae-kaubanduse liitu võivad kuuluda igast riigist üks elatisva-hendite jae-kaupmeeste rahvuslik liit ja üks elatisvahendite jae-kaupmeeste sisseostu keskus. Käesoleval suvel võeti Eesti erakaupmeeste sis-seostu keskus a.-s. Eesti Kaupmeeste Majan-duskeskus (EKM) rahvusvahelise elatisvahan-dite jae-kaupmeeste liidu liikmeks.

Kongressi töö päevakorras oli rida referaate ning läbirääkimisi paljude tähtsate jae-kauban-dusse puutuvate küsimuste üle.

Kongressi avades liidu president J. Lauri toonitas, et liit on suutnud enda ümber koon-dada neliteistkümmend rahvust ligemale 1 mil-joni liikmega. Ühtlasi tervitas ta kongressist esmakordselt osa võtvat Eesti kaupmeeskonda. Kongress kestis kaks päeva ning peeti Stokhol-mi raekojas linnavolinike koosoleku saalis. Ametlikeks keelteks olid prantsuse ja saksa keel, kuna aga kongressist võttis osa peale viie-kümne välismaalase ka umbes niisama palju Rootsi kaupmehi, siis tõlgiti kõned ka rootsi keelele. Väljalangenud liidu juhatuses liikmed, sa-

muti ka liidu president, valiti üksmeelselt tagasi. Järgmiseks kongressi kohaks määrati Šveits.

Esimesena refereeris Itaalia esindaja konsul Roberto teemal: „Edurikka aritegevuse eeldused“. Referent toonitas oma referaadis, et edurikkalt praegusel ajastul saab tegutseda ainult säärane kaupmees, kes paneb rõhku väljaoõppele, edasiharimisele, praktilisele tegevusele ning õigele ärijuhtimisele.

Järgmise referaadi kandsid ette arhitektid Pusch Stokholmist ja Müller Berliinist teemal: „Otstarbekohased moodsa äri sisustused“. Referaate täiendasid valguspildid, mis näitasid kaupluste välist kui ka sisemist otstarbekohast ehitusviisi.

Rumey Berliinist oma ettekandes valguspiltidega selgitas Saksamaal Neuwiedis tegutsevat kaupmeeste-kooli, rõhutades oma poolt, et ainult kutsealase haridusega on kaupmees kaubanduslikul alal suuteline ajakohaselt ning edukalt tegutsema.

Dr. König, Saksa jaekaupmeeste sisseostuühingute keskühingu „Edeka“ juhatuse esimees oma referaadis „Jaekaupmeeste järeltulijaskonna iseseisvaks saamise võimalused“ näitas, kuidas Saksamaa kaupmeestel tulevaste kaupmeeste jaoks on oma hoiukassa, kuhu aastate jooksul kogutakse raha, et siis kord iseseisvalt võidaks tegutsema hakata.

Margiartiklite kohta olid ettekanded kolmelt referendilt: Pictet'lt (Prantsusmaa), Borgström-

milt (Rootsi) ja Cornelissenilt (Holland). Kõik referendid vaitsid, et kaupmeeskonnal tuleb müüa kaupu oma margi all ning neid sisse tootada.

Ühise sisseostu probleeme kasitlesid Druvé (Belgia) ja Hendriksson (Rootsi).

Kongressi kavas oli ette nähtud ka terve rida ekskursioone, pidustusi ja ettevõtete külastamisi. Nii oli korraldatud aurikul väljasõit skääridesse ja ühine eine Rootsi jahtklubi hoonel, mis oli Stokholmist eemal kolme tunni tee laevaga.

Pealeselle külastati rida kaubanduslikke ja tööstuslikke elatisvahendite ettevõtteid, kes oma poolt andsid kongressist osavõtjatele einet. Einetel viibis kuni 400 inimest. Stokholmi linnavalitsus andis eine kongressist osavõtjatele ja kutsutud külalistele, ca 400 inimesele raekoja saalis. Pärast kongressi osa delegaate, eesotsas sakslaste, prantslaste, sveitslaste ja hollandlastega, külastas Soome jaekaupmehi Helsingis ja Viiburis, et tutvuda nende ideeliste ja majanduslike ettevõtetelega. Liidu esimees J. Lauri ja laekahoidja G. Brandenberger, Šveitsi kaupmeeste majanduskeskuse „Usego“ juhatuse esimees, peatusid kojusõidul Tallinnas kolm tundi ning tutvusid Eesti Kaupmeeste Majanduskeskusega.

Lõpuks peab tähendama, et kongress pakkus palju õpetlikku Eesti jaekaupmeestele nende sihtide kättesaamiseks, näidates, et ainult ühiselt saavutatakse erajaekaupmeeste iseseisvus.

A. M.

Messipoliitika

Eestile on näitusekultuur küllalt suure väärtusega ajalooline traditsioon. Meie sisemaised näitused aga, kaotanud oma esialgse rahva vastupanu ja enesekindluse ning iseseisvuse lootusi õhutava tähenduse, sattusid aja jooksul rutiini ja näituste korraldamise alal hakkas koguni ilmne täiesti ebasoovitavaid nähteid ning võtteid. 1936. a. Näituste korraldamise seadus reformis sisemaiste näituste olukorra õige ulatuslikult ja sihtasutuse „Üleriikliku Näituse“ ellukutsumisega on loodud otstarbekas keskus ülemaaliste ning suuremate ürituste läbiviimiseks.

Sisemaise näituste-poliitika arendamise, näitustekultuuri reformimise ja ka otstarbekamaks osutunud erinäituste ellukutsumise kõrval on aga kindlaraamiliselt lahendamatuks jäänud välisnäituste küsimus. Puudub läbikaalutud ja

otstarbekaks tunnustatud plaan, missugustel alustel ja suundades arendada rahvusvahelises näituste konkurentsias kaasaamängimist, rääkimata tahtest ja püüetest Eestile kui iseseisvale majandusüksusele rahvusvahelises messide võrgus kindlat kohta võita.

Kõikidel maadel arvestatakse seal korraldatavaid rahvusvahelisi messe nagu turismigi aktiiva ja passiva poolel. Turismi püütakse paljudes maades nii arendada, et saavutada selle bilansis teatud ülejääke. Seetõttu rida maid, kus on tekkimas puudujäägid, on kasutanud omamaalaste „muljete impordi“ pidurdamiseks kitsendusi või jälle teised, kus neid kitsendusi pole, kurdavad avalikult, näit. USA, et Euroopa muljete importkaup on neile aastas miljooneid dollareid maksev luksusartikkel. Rahvusvahelises messide-poliitikas on reas maades

märgatav samasugune suunakindel talitamine. Messid ei ole ilutsemiseks, vaid seisavad natsiooni meistuses kui tulu- ja propagandaallikad. Messide korraldamine oma otseste ülesannete kõrval on rahvastiku tööandja eneseusu ja majandusliku eelvuse ning läbikäikude tõstja. Siin maksab põhimõte: „Tuled mulle, lähen sulle!“ Nii liiguvad suured messid ühelt maalt teise ning alatise iseloomuga messidel on asjast huvitatud maad alati vastastikku esindatud. Eesti aga oma väiksuse ja mitte erilise majandusliku erikaalu tõttu on viimaseil aastail muutunud vaid välismessidele väljapanekute ja küllastajate saatjaks.

Kahtlemata oleme siin suuresti ise süüdi, sest meil puudub ajakohastele nõuetele vastav messihoone ning näitusväljak, ja ilma nendeta on raske välisesinejaid kaita eri- kui ka üldnäituste korras kas või Balti messi ulatuses. Messihoone ehitamise tarvilisus on meie majandusringkondadele selge, kuid kahjuks sise- ja maiste huvide ristumise tõttu ei näi sellest niipea kujunevat konkreetset ellurakendatavat algatust.

Maid, kes on saanud osavõtjaks mõningast rahvusvahelisest messist, püüavad nende messide korraldajad siduda kõigi abinõudega. On ka loomulik, et hoitakse väärtuslikku klienti, kes ainult toob, kuid erilist vastu ei nõua. Olles sellases olukorras, peaks Eestile küll kujunema esmajärguliseks küsimuseks — mida taotleme ja mida saavutame rahvusvahelistel messidel esinedes ja kulusid kandes? Eriti on see töö- turkonnale akuutne just seetõttu, et õieti tema on majandusmessidel see osa, kes esindab maa majanduslikke saavutusi.

Kaubandus-tööstuskoja seisukohalt Eesti osavõtt ärilistest välismessidest taotleu esmajoones majanduslike ühenduste loomise võimalusi ja propagandalisi eesmärke meile kui riigile ja meie majanduslikule iseseisvusele.

Loomulikult esinemised messidel, kus on peamiselt riiklik-rahvuslik representatsioon esiplaanil, kuuluvad erandite hulka, ja ka väljapanekute osas tuleb siin tarvitada teist mõõdu- puud. Eeltoodud seisukohast lähtudes Eesti messipoliitika olgu reaalne ja elastne. Kogemused, mis on saadud mõneaastase esinemisega ühel või teisel messil, näitavad peagi, kas on selles keskuses majandust elustavate äriside- mete loomiseks väljavaateid. Mitmekordse esi- nemise, ajakirjandusega kontaktloomise ning tutvustamismaterjalide levitamise saavuta- takse meie riikliku olemasolu ja saavutusi tut-

vustava propaganda alal kahtlematuult niipalju, et vähegi asjast huvitatul kõnealus keskkuses on ettekujutus meie maast ja rahvast. Meie esinemistel pole seega otstarbekas piirduda ai- nult ühe või mõne rahvusvahelise alatise messitsentrumiga, vaid meie väljapanekuid tuleks aeg-ajalt nihutada teistesse keskustesse, kus on uudismaad, mida propagandaga harida ja võita. Eriti ei või seda unustada siis, kui on ilmnunud, et otseste äritehingute sõlmimise alal on jäänud mõni külastatav messitsentrum vä- hepakkuvaks. Küllalt oluline on välismessidel ka küsimus, kas on väljapanekud üldist laadi tutvustava ilme ja on seega määratud kohal- likule rahvastikule või tahetakse oma eksport- artiklite levikut soodustada ja neid positiivseist külgedest näidata messile kokkutulevale rah- vusvahelisele ostupublikule. Rahvusvahelistel messidel on viimane motiiv alati ülekaalus. Briti maailmariigi saavutusi esindav, peamiselt rahvusvahelisele messipublikule mõeldud, „British Industries Fair“ on sellelaadilistest korral- dustest üks parimaid näiteid. Seda tõde on tun- nustanud ka rahvad, kes agaralt osa võtavad rahvusvahelistest messidest. Väljapanek koos- neb artikleist, mida maa toodab ja mis kanna- vad ta eksporti. Maa- ja rahva-majanduse tut- vustamises on trükisõnal ja kohaliku ajakirjan- duse mobiliseerimisel mõõduandev tähtsus.

Kui neil põhimõtetel rahvusvahelistest äri- lise iseloomuga messidest osa võetakse, siis on esmajärgulise tähtsusega messikoha valikul rah- vusvahelise ostjaskonna rohkus ja iseloom. Meil viimaseil aastail palju kõneainet annud Königs- bergi Ida-messist osavõtt, mil on oma osa Sak- sa üldises, näitusi korraldavas, poliitikas ette nähtud, otstarbeka messi poliitika seisukohast ei ole annud rahuldavaid tulemusi.

Nagu järelepärimine on näidanud, pole se- niste esinemiste kestes Eesti tööstusettevõtted saanud Königsbergis, peale ühe erandi, mingi- suguseid tehinguid sooritada või ärilisi sidemeid luua. Rahvusvaheline ostupublik on seal tun- duvalt nõrgemini esindatud kui mõnes muus messitsentrumis, nagu Leipzgis, Prahlas jne. Ka Eesti eksport Saksamaale ei lähe kuigi olulisel määral selle tsentrumi kaudu. Mis aga puutub propaganda eesmärkidesse, siis peaks mitmeaastane töö olema küllaldane, et Ida- Preisimaa agrarise iseloomuga rahvastikule Eesti nime ja saavutusi tutvustada. Kui aga teatud põhjusil esinemine sellaseil Ida-Euroopa huvisid esindada püüdvail messidel on tarviline, siis võiks kasutamisele tulla kas või sama mee- tod nagu soomlastel, kes mitmendat aastat

esindavat omamaa tööstusest soomeparaste pusi- side käsitööstusharu ja mõningate muude käsi- tööartiklite valmistamist, või ungarlastel, kel seal müügiobjektiks on veinid ja puuviljad. Esindusülesannete taotlemiseks ja koha täit- miseks näiteks Danzigi linn esines real rahvus- vahelistel messidel ühe standard-väljapanekuga.

Igatahes tänavused ajakirjanduslikud kriti- seerivad märkused omakorda tõendasid, et Königsbergi messil esinemise küsimuses pole veel leitud õnnelikku lahendust.

Ei tule ka unustada, et esinemised spetsiaal- alade näitusel, nagu käsitöö jne., on alati tänu- likumad väljapanijaile ja võimaldavad parema ettevalmistuse ning parema üldpildi. Kogusaa- vutuste ülevaate väljapanekutega esinemise ase- mel on reas maades esiplaanilt nihutatud loök- artiklid, näit. türklastel vaibad jne., ja saavu- tatud tänuväärseid tulemusi.

On vaidlematu, et Eesti iseseisva majandus- lliku tegurina ei saa isoleeruda ja paratamatult, kuigi ühepoolse huviga, peab välismessidel aeg- ajaliselts üles astuma. Meie messipoliitika, mis on alles välja kujunemas, vajab aga selgesisu-

lisi suundi, kus messidel tegelikult esinejate kogemustega arvestamine peaks olema iseene- sest mõistetav.

Teiste maade kogemused tõendavad, et laial- dane koostöö tegelike majandusringidega välis- messidele mineku eelkorraldusis on baasiks, millele saab edukalt rajada otstarbekat majan- duspropagandat. Ei saa unustada, et esindaja- te seisukohast propagandat vaagitakse nende praktiliste tulemustega, mis saavutatakse või mida võib saavutada. Messidele minek muu- tub ka sellejärele kas sümpaatseks tarbeks või ebasümpaatseks kohustuseks.

Messipoliitika, mis taotleb praktiliselt ja kainelt oma eesmäärke ja esinejate huvidega kooskõlastatult otsib meie arenevale majandusele uusi tegevusvälju ning meie nime uutesse kes- kustesse kannab, kus meid seni vähe tuntakse, on õigustatud ka teatud kulutustele rahvamajan- duse ressursidest. Tõde, et ei ole oluline, kas midagi tehakse, vaid kuidas tehakse, mak- sab ka messipoliitika osas.

Sks.

Tsement on üks tähtsaimaid ehitusmaterjale,

sest:

1. tsementbetoonehitused on põlised,
2. tsement on tulekindel,
3. tsemendist võib ehitada igasuguseid konstruktsioone,
4. tsementbetoonile võib anda soovikohast tugevust, kuju ja poorsust,
5. tsement on tugevaim sideaine igasugustel müüritöödel,
6. tsementi on lihtne käsitada,
7. tsementkivist võib ehitada kuivi ja sooje elamuid.

Lähemaid juhatusi tsemendi otstarbekohase tarvitamise kohta annab:

A.-s. Tsemendivabrik „PORT-KUNDA“

müügikontori juures asuv

Nõuande-Büroo

Tallinn, Valli 4—6

Tel. 450-17

Väljaõpe toiduainete kaubanduse alal Rootsis

Kaubandusõpetus Rootsis.

Rootsis teostub terve kaubanduslik väljaõpe era- või kogukonnaõppeasutustes, kaubandus-ülikoolides, kommerts-gümnaasiumides, kaubanduskoolides päevase õpetusega ja õpilas- ning kutsekoolides õhtuse õpetusega. Riiklikku kaubanduslikku kutseõpetust pole olemas, kuid riik aitab kaasa vahelduvate toetustega enamikule kaubandusõppeasutustest, mis määratakse osalt väljaõppe enese heaks, osalt väljaõppe abinõude muretsemiseks. Suuremalt jaolt ei pane väljaõpe rõhku teatud erialale ja õppimisele pääsmiseks harilikult ei nõuta eelkäivat praktilist tegetsemist.

Väljaõpe väikekaubanduse alal.

Väljaõpe väikekaubanduse alal piirdus pikemat aega õppusega, mis vastav isik võis saada ariettevõttes, kus ta teenis.

Alates 1920. aastast on Rootsis Kaupmeeste Liit järjekindlalt pidanud instruksioonikursusi oma liikmetele ja nende teenijatele, millele kestvus oli harilikult 14 päeva. Enamik meist oli kohaldatav toiduainete-kaubandusalale ja õpetus puudutas peajasjalikult müügitehingut, kaupade tundmist, väikekaubanduse ostjaskonna „värbamist“ ja äri asjaajamise oskust. Kursustele pääsmiseks nõuti vähimalt 3-aastast praktilist tegetsemist ja 20 aasta vanuse alammäära. Kaupmeeste liidu kõrval hoolitsesid umbes samasuguse väljaõppe eest oma liikmete jaoks Rootsi tarvitajateühingud. Ka on väljaõpet väikekaubanduse alal arendanud rida kaubanduskoole suurema või vähema tagajärjega.

Kaupmeeste kooli tegevus.

1937. a. asutas Rootsi Kaupmeeste Liit erilise õppeasutuse nimetusega „Kaupmeeste Kool“ eesmärgiga kutseoskuse õpetust väikekaubanduse alal ratsionaliseerida. Selle kooli ülesandeks on kutseoskuse tasapinna tõstmise heaks väikekaubanduse alal tegutseda kõikide võimalikkude abinõudega. Pearõhk kooli tegevuses on pandud väljaõppele toiduainete alal. Olles kontaktis Rootsi hariduse järelevalveasutuse, kuningliku ülemkoolivalitsusega, töötab „Kaupmeeste Kool“ programmiga, kus väljaõppe teostamine väikekaubanduse alal on ette nähtud 3 astme kaudu.

Äriõpilase väljaõpe.

Väljaõppe esimene aste käib n.-n. algajate või õpilaste kohta. Need peavad praktilise väljaõppe kõrval ärises saama õpe-

tust ärielu tehnilise külje kui ka ärielu organiseerimise kohta ning õpetust rootsi keeles ja arvutamises. Niisugust õpetust tuleb võimalikult kõige avaramal määral anda kogukondlike õppeasutuste juures 2-aastase õhtuse õpetuse näol (6 tundi nädalas). Täiendavalt korraldab kaupmeeste kool korrespondentskursuse, ja nimelt 10 lühikese õppeülesandekirja näol, neile õpilasile, kel puudub võimalus seda õppida vastavas koolis.

Kaupmehe abiliste väljaõpe.

Järgmine väljaõppe aste on mõeldud teenijate jaoks ärileti taga. Õpetus neile, käsitledes peajasjalikult müügitehnikat, kaupade tundmist ja kaupade väljapanekut, sünnib reas väikemüügikoolides kui ka kaupmeeste koolis. Kaupmeeste kooli arvamise kohaselt nõuaks küllaldane väljaõpe selles astmes vähimalt 5 kuud päevast õppetööd. Kuna aga enamikul äriteenijail on võimatu selleks niipalju aega kulutada, siis on kool otsustanud seda õppust läbi viia sel teel, et kursusetöö ühendatakse korrespondentsõpetusega. Seejuures need õppeained, mis nõuavad õpetajalt õpetamist isiklikult, näiteks müügitehnika, kaupade väljapanek jne., leiavad käsitlemist lühiajalistel — 14-päevastel — instruksioonikursustel, kuna aga need õppeained, milliseid õpilane üksinda võib läbi töötada, nagu kunstikiri, raamatupidamine, teatud osad kaubandusõpetusest, kaubanduslik arvutamine jne., langevad korrespondentsõpetuse hulka. Niisuguste korrespondentskursuste sisseseadmisega on juba alatud, kuid terve süsteemi täielise valmimiseni tohiks veel mõned aastad mööduda. Vahepeal peetakse kaupmeeste kooli juures lühemad instruksioonikursused, milliste õppeainete ulatus on natuke suurem sellest, mis hiljem üksikute ärialade jaoks mõeldud on. Iga kursus kestab 14 päeva ja koosneb ühtekokku umbes 80 õppetunnist.

Kaupmehe kutseoskuslik väljaõpe.

Kaupmehelik kutseoskuse väljaõpe teostub kooli juures ühekuiste kursuste läbi, teiste seas ka toiduainete ala jaoks. Neil kursustel käsitletakse peajasjalikult neid õppeaineid, mis käivad ärijuhi tööalasse. Sellele vastavalt antakse õpetust sisseostmise organiseerimise, õigusteanduse, müügi organiseerimise, teenijaskonna juhtimise, ostjaskonna „värbamise“, raamatupidamise ja bürootehnika aladel kui ka majandusteaduses (Vereinstehnik = mitte küllalt selge mõiste) ja kaupmehelikus eetikas. Igatiüks, kes on

läbi teinud kaupmehe kutseoskuse kursuse, omab tunnistused vähimalt 5-aastase praktika kohta, on vähimalt 23 aastat vana ja sooritanud kursuse lõppkatsed, antakse kätte n.-n. kaupmehe diplom tõendusena tema väljaõppe lõpetamise kohta väikekaubanduses ja selle üksikul alal.

Kaupmeeste kooli muud ülesanded.

Töö kõrval selle uue süsteemi järgi korraldab kaupmeeste kool laiaulatuslikke kursusi paljudes maakohdades käsikäes üksikute kohapealsete organisatsioonidega. Enamik nendest kursustest osavõtjaid tegutseb toiduainete alal ja õpetus on sellepärast suurel määral kohaldatud sellele alale. Pealeselle on kaupmeeste kool välja töötanud erilised õppegruppide kursused müügitehnika, kunstkirja, kaupade väljapaneku ja raamatupidamise alal, mis kasutamist leiavad kaupmeestest ja teenijaskonnast koosnevates õppegruppides. Edasi on kaupmeeste kool toiduainete ala jaoks välja töötanud erilised sihid n.-n. ärikõneluste alal ja nimelt äride külastamise näol õppuste võimaldamiseks ettevõtte juhi või selle usaldusmehe juhtimisel.

Alates 1938. a. sügisest kaupmeeste kool peab oma uutes ruumides rea õhtukursusi Stokholmi ja selle ümbruskonna äriteenijate jaoks, kusjuures käsitlemist leiavad järgmised õppeained: Müügitehnika toiduainete alal, kaupade tundmine samal alal, raamatupidamine, kunstkirja, kaupade väljapanek ja saksa ja inglise keel. Eriline kaupmeeste kooli osakond — väljapaneku kool hoolitseb põhjaliku väljaõppe eest väljapanekute kui ka kaupade pakkumise alal väikemüügil. Kursused kestavad 1—2 kuud. Väljaõpe väikemüügi alal, eriti toiduainete osas, on Rootsis praegu tugevas arengus ülespoole. Kaupmeeste kooli asutamise läbi on väljaõppe endale võtnud keskkohta kaubandusliku kutseoskuse kätteõpetamise süstematiseerimiseks. See kool on meeleldi valmis teiste koolide teenimiseks väljaõppe ettevalmistamiseks väikekaubanduse alal. Selles eeskavas on ka ette nähtud kursuste sisseeadmine õpetajatele väikekaubanduse ala õppeainetes. Esimese kursuse pidamine õpetajatele võimaldub tõenäoliselt 1939. a. kestel. Kaupmeeste kooli sihiks on võimaldada head väljaõpet väikemüügi alal igale äriteenijale ja igale noorele kaupmehele omas riigis.

Tööstusettevõtete liikumine 1937. a.

Suurtööstus.

Alljärgneva ülevaate eesmärgiks on näidata tööstuslike ettevõtete arvu, nende äriala ja liikuvust. Ülevaate käsitleb neid ettevõtteid, mis on koondatud Kaubandus-tööstuskoja alla. Välja on jäetud ülevaatest ühistegelised, riigi ja omavalitsuse tööstuslikud ettevõtted ja käsitööstuslikud ettevõtted, mis tegutsevad ilma äritunnistusega.

Tööstuslike ettevõtete arv, millelele 1937. a. on lunastatud äritunnistused, on 6138. Alljärgnev tabel näitab üksikasjaliselt aastate järgi eratööstuse ettevõtete arvu 1926—1937. a.

Kaubandus-tööstuskoja alla kuulus eratööstuse ettevõtteid 1926—1937. a.

Aasta	IV sektsioon				V sektsioon				Kokku
	I j.	II j.	III j.	IV j.	V j.	VI j.	VII j.	VIII j.	
1926	15	9	22	140	317	342	1367	3092	5304
1927	13	6	21	136	295	317	1364	3114	5266
1928	12	7	22	165	354	342	1398	2956	5256
1929	16	13	21	146	359	336	1280	2589	4760
1930	16	9	17	167	246	318	1166	2413	4447
1931	16	9	15	125	247	259	1053	2286	4010
1932	16	8	16	105	224	255	991	2329	3944
1933	14	10	17	147	289	268	1072	2314	4131
1934	16	10	17	163	326	282	1139	2443	4396
1935	15	9	23	149	334	363	1231	2798	4922
1936	14	11	25	192	401	391	1363	2799	5196
1937	19	14	26	221	519	487	1568	3284	6138

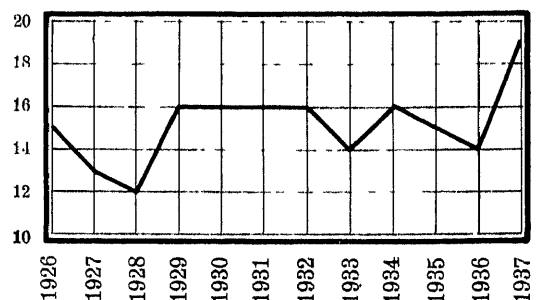
Suurtööstuse all mõistame tööstuslikke ettevõtteid, mis tegutsevad I—IV järgu tööstusliku äritunnistusega.

Vaadeldes suurtööstuslike ettevõtete äritunnistuse järkude järgi näeme, et suurem osa neist on lunastanud IV järgu äritunnistuse, kuna I, II ja III järgu äritunnistust omavad ettevõtted moodustavad suurtööstuslikest ettevõtteist ainult 21% (1936. a. samuti 21%).

Vaadeldes I järgu ettevõtete arvu ajavahekuul 1926—1937. a. (diagramm nr. 1) näeme, et nende arv on püsinud võrdlemisi stabiilne.

Diagramm nr. 1.

I järgu tööstuslike ettevõtete arv 1926—1937. a.

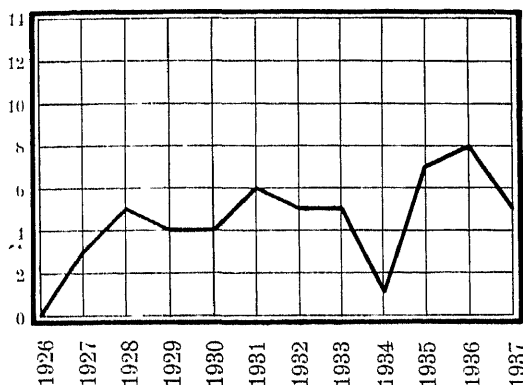
Kõige väiksem oli ettevõtete arv 1928. aastal, nimelt 12, siis tõusis ettevõtete arv ja oli mitme aasta jooksul — 16.

1937. a. tõusis ettevõtete arv 19-le, mis on kõige kõrgem arv vaatluse all oleval ajal,

II järgu tööstuslike ettevõtete arvu juures on märgata juba märksa rohkem võnkumisi (diagramm nr. 2).

Diagramm nr. 2.

II järgu tööstuslike ettevõtete arv 1926—1937. a.

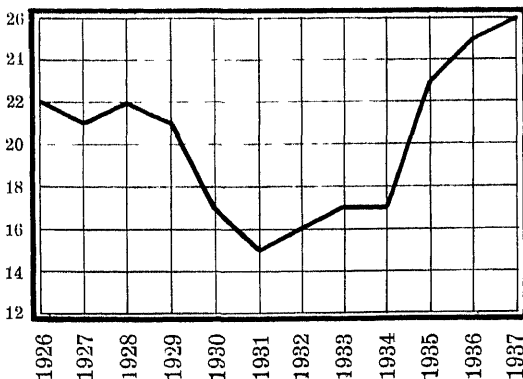

Kõige väiksem on olnud ettevõtete arv 1927. aastal, nimelt 6. 1929. a. tegi ettevõtete arv järsu hüppe ülespoole, millal see oli 13, kuid siis langes see kolme järgneva aasta jooksul. Alates 1933. a. hakkas ettevõtete arv tõusma, välja arvatud 1935. a., millal see ühe võrra langes, ning saavutas 1937. a. kulminatsiooni 14 ettevõttega.

Ka III järgu tööstuslike ettevõtete arvu juures võib märgata suuremaid võnkumisi aja vahemikul 1926—1937. a. (diagramm nr. 3).

Diagramm nr. 3.

III järgu tööstuslike ettevõtete arv 1926—1937. a.

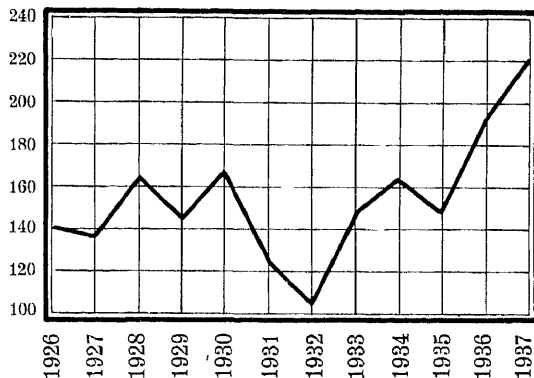

Kõige väiksem on olnud nende arv 1931. a. — 15. 1932. a. alates on silmapaistev III järgu tööstuslike ettevõtete pidev kasv, mis ulatus 1937. a. 26-ni, mis on kõige kõrgem arv nende ettevõtete juures vaatluse all oleval ajal.

IV järgu tööstuslikud ettevõtted moodustavad arvuliselt suurtööstuslikest ettevõtetest 79%. Kui vaadelda neid ettevõtteid aastate vahemikul 1926—1937, siis on nende arv olnud väga vahelduv (diagramm nr. 4).

Diagramm nr. 4.

IV järgu tööstuslike ettevõtete arv 1926—1937. a.

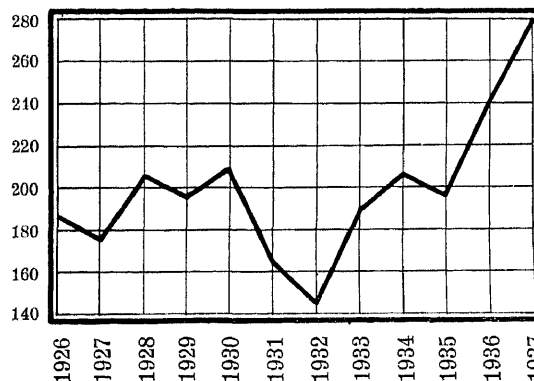

Kõige väiksem oli ettevõtete arv 1932. aastal, nimelt — 105, ja kõige suurem kahel viimasel aastal, vastavalt 192 ja 221, mis ületab IV järgu tööstuslike ettevõtete madalseisu 1932. aastal rohkem kui kahekordselt.

Suurtööstuslike ettevõtete arv (I, II, III ja IV järk) on aastate vahemikul 1926—1937 (diagramm nr. 5)

Diagramm nr. 5.

Suurtööstuslike ettevõtete arv 1926—1937. a.

vaheldumisi tõusnud ja langenud, iseäranis on märgatav tugev langus 1931—1932. a. Siitpeale

hakkas ettevõtete arv tõusma ning eriti järsult 1936. ja 1937. a., millal ettevõtete arv saavutas oma kõrgeima seisuga vaatluse all oleval ajal.

Kesktoöstus.

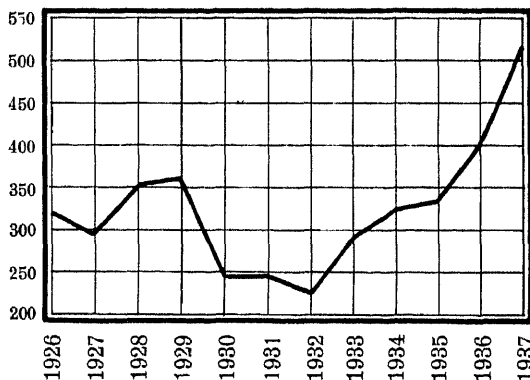
Kesktoöstuse all mõistame tööstuslikke ettevõtteid, mis on lunastanud V—VII järgu tööstusliku aritunnistuse.

Vaadeldes neid ettevõtteid arvukselt näeme, et suurem osa neist tegutseb VII järgu aritunnistusega, kuna V ja VI järgu tööstusliku aritunnistusega ettevõtete arv on märksa väiksem ja moodustab kesktoöstuslike ettevõtete arvust 39%.

Vaadeldes V järgu tööstuslike ettevõtete arvu aastate vahemikul 1926—1937 (diagramm nr. 6) näeme, et

Diagramm nr. 6.

V järgu tööstuslike ettevõtete arv 1926—1937. a.

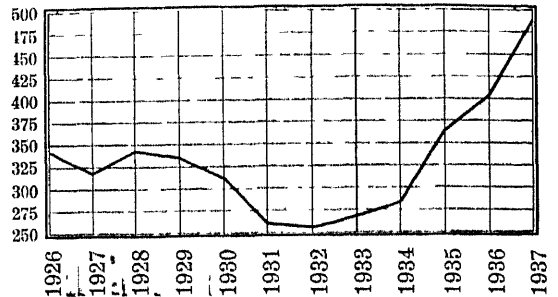

1926—1929 oli vaheldumisi langus ja tõus, 1930—1932 oli tugev langus ja tööstuslike ettevõtete arv langes 1932. aastaks isegi 224-ni. Siitpeale algas jälle tõus ja iseäranis järsult tõusis see 1937. a., millal ettevõtete arv oli 519. 1932. aasta madalseisuga võrreldes on tõusnud ettevõtete arv 1937. aastaks 132%.

Kui vaadelda VI järgu tööstuslike ettevõtete arvu ajavahemikul 1926—1937 (diagramm nr. 7) näeme, et 1926—1928. a. oli nende arv vahelduv, 1929—1932 oli tugev langus ja 1932. a. oli tööstuslike ettevõtete arv langenud 255-ni. Siitpeale algas jällegi tõus ja 1937. a. ulatus ettevõtete arv juba 487-ni, mis on kõrgeim seis.

VII järgu tööstuslike ettevõtete vaadeldes ajavahemikul 1926—1937 (diagramm nr. 8) näeme, et 1926—1928 oli vaheldumisi langus ja tõus, 1929—1932 oli tugev langus ja 1932. a. oli ettevõtete arv langenud 991-ni. Siitpeale

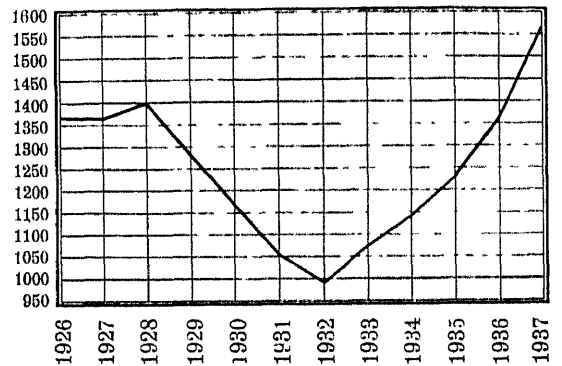
Diagramm nr. 7.
VI järgu tööstuslike ettevõtete arv 1926—1937. a.

algas jälle tõus ja 1937. a. ulatus ettevõtete arv juba 487-ni, mis on 170 ettevõtet rohkem kui kulminatsiooni-aastal, milleks oli 1928. a.

Diagramm nr. 8.

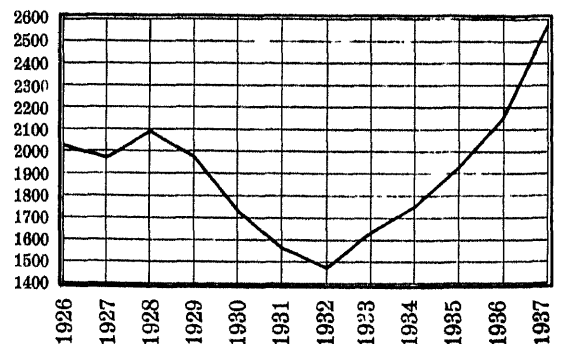
VII järgu tööstuslike ettevõtete arv 1926—1937. a.

Kesktoöstuslike ettevõtete arv (V, VI ja VII järk) (diagramm nr. 9) on langenud aastail 1926—1932, välja arvatud 1928. a., millal see tõusis veidi eelmise aastaga võrreldes, kuid alates 1933. aastast tõuseb ettevõtete arv järjekindlalt ja ulatub 1937. a. 2574-ni, mis on

Diagramm nr. 9.

Kesktoöstuslike ettevõtete arv 1926—1937. a.

suurim ettevõtete arv vaatluse all oleva aja kestel.

Võrreldes kesktoöstuste kõrgeimat seisu 1937. a. madalama seisuga 1932. a. näeme, et tõus on olnud 1164 ettevõtet ehk 83%.

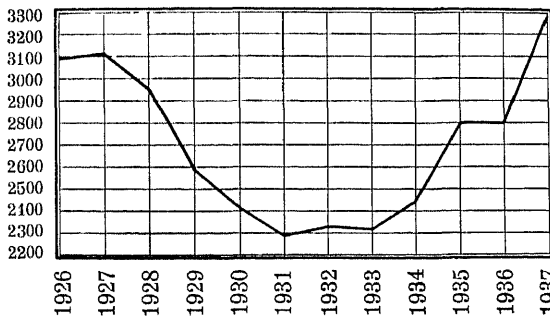
Väiketööstus.

Väiketööstuse all mõistame VIII järgu tööstusliku äritunnistusega tegutsevaid ettevõtteid.

Vaadeldes nende arvu (diagramm nr. 10) näeme, et aastatel 1926—1931 langes ettevõtete arv järjekindlalt, välja arvatud 1927. a., millal võis märgata väikest tõusu.

Diagramm nr. 10.

Väiketööstuslike ettevõtete arv 1926—1937. a.

Aastail 1932/33 püüis ettevõtete arv peagu muutmatuna. 1934. a. alates algas märgatav tõus, mis kestis 1937. aastani, millal oli 3284 ettevõtet, mis on jällegi kõige suurem ettevõtete arv vaatlusel oleval ajal ja ületab 1927. a. kulminatsiooni 170 ettevõttega.

Üldiselt võib suur-, kesk- ja väiketööstuse kohta konstateerida nende arvu vähenemist (diagramm nr. 11) kuni 1932. aastani, millal langus ulatus 25,6%-ni. 1933. a. alates aga näitab tööstuste arv järjekindlat tõusu ja iseäranis silmapaistvat 1937. a., millal tööstuste arv on languseastaga võrreldes tõusnud 2194 võrra ehk 56%.

Tööstuslikud ettevõtted 1937. a. ärialade järgi.

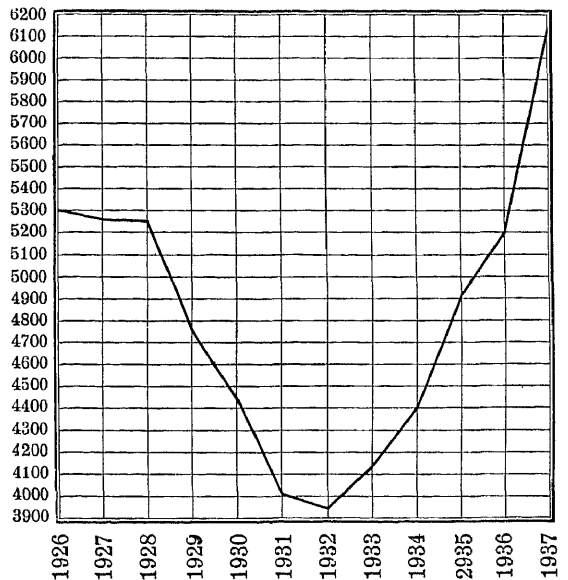
Kõik tööstuslikud ettevõtted on jagatud 162 ärialaks ja need omakorda moodustavad 13 tööstusgruppi.

Tööstuslike ettevõtete üldarv alade järgi oli 1937. a. 6122, neist asus linnades 3059 ja maal 3068.

Üksikasjalise ülevaate tööstusettevõtete jagunemisest alade asukohtade järgi annab tabel nr. 1. Sellest näeme, et kõige rohkem oli ettevõtteid Tallinnas — 1611, Tartus — 588,

Diagramm nr. 11.

Tööstuslike ettevõtete üldarv 1926—1937. a.

Pärnus 212 jne. Maakondadest asus kõige rohkem ettevõtteid Virumaal — 500, Harjumaal 350 jne.

Kõik tööstuslikud ettevõtted jagunevad alljärgnevalt 13 gruppi:

- I kivide- ja muldadetööstus,
- II metallitööstus,
- III keemiatööstus,
- IV elektri ja gaasivabrikud,
- V tekstiilitööstus,
- VI puutööstus,
- VII nahatööstus,
- VIII paberitööstus,
- IX polügraafia,
- X toidu- ja maitseainetetööstus,
- XI ehitustööstus,
- XII puhastustööstus,
- XIII mitmesugused tööstused.

Suurima tööstuslike ettevõtete grupi moodustas puutööstuse grupp 2040 ettevõttega, sellele järgneb toidu- ja maitseainetetööstus 1431 ettevõttega, tekstiilitööstus 750 ettevõttega, metallitööstus 448 ettevõttega jne. Diagramm nr. 12 näitab piltlikult võrdlust tööstuslike ettevõtete gruppide vahel 1936. ja 1937. a. Mustad tulbad kujutavad 1936. a. ja valged tulbad 1937. a. arve.

Kui võrrelda tööstuslike ettevõtteid 1936. ja 1937. a. (tabel nr. 2), siis näeme, et 1936. a.

	Harjumaa					Tartumaa						Virumaa					Pärnu									
	Tallinn	Nõmme	Paldiski	Keila	Harjum.	Kokku	Tartu	Jõgeva	Kallaste	Elva	Mustvee	Otepää	Tartum.	Kokku	Narva	Rakvere	Jõhvi	Kunda	Virum.	Kokku	Pärnu	K-Nõmme	Mõisaküla	Sindi	Pärnu m.	
III. Keemiatööstus.																										
Keemiatehased ja laboratooriumid	38	—	—	—	—	38	5	—	—	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
Parfümeeria- ja kosmeetiliste ainete tööstused	13	—	—	—	—	13	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arstlike- ja farmatseutiliste ainete tööstused	3	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soodatööstused	4	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Seebivabrikud	13	—	—	—	—	13	2	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Küünlätööstused	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saapakreemitööstused	5	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tulitikuvabrikud	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Värvitööstused	8	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—
Tinditööstused	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Trüükvärvitööstused	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Linaõli- ja värnitsatööstused	3	—	—	—	1	4	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Laki- ja polituuritööstused	6	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tõrva- ja tärpentinitööstus	2	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	3	5	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1
Põlevkiviõlivabrikud	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—
Vankrimäärde- ja liimitööstused	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Liimitööstused	4	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Kummi- ja galaliiditööstused	14	—	—	—	—	14	6	—	—	—	—	—	6	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
Autokummide vulkaniseerimise tööst.	3	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Atsetüleengaasi- ja hapnikutööstused	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kunstjäätööstused	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elektrokeemiatööstused	6	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Pudretivabrikud	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Elektrijaamad ja gaasivabrikud.																										
Elektrijaamad	—	—	—	—	7	7	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1	7	9	—	1	—	—	1	7	—
V. Tekstiiltööstus.																										
Puuvillavabrikud	7	1	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Niidivabrikud	3	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalevivabrikud	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Tooreslina ümbertöötamise tööst.	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4
Linaketramis- ja -kudumisvabr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—
Kalavõrgutööstused	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Paelavabrikud	8	—	—	—	—	8	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Kõie- ja nõõritööstused	3	2	—	—	—	5	3	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	1	4	1	1	—	—	—
Masinarihmade ja voolikute tööstused	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kudumistöökojad	43	2	—	—	1	46	21	—	—	1	—	—	22	14	—	—	—	—	—	14	11	—	—	—	—	—
Villakraasimis- ja ketramistöökojad	3	—	—	2	6	11	7	1	—	—	1	12	21	—	2	—	—	11	13	4	1	—	—	—	—	15
Riidevärvimis- ja -vanutamistöökojad	10	—	—	1	1	12	5	—	—	1	—	2	8	2	2	1	—	—	—	5	3	—	—	—	—	1
Vildi- ja vilkaupadete tööst.	2	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	1	4	1	2	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—
Rätsepatöökojad	51	—	—	—	—	51	15	—	—	1	—	—	16	8	9	—	—	—	—	17	11	—	—	—	—	—
Naisriiete õmblemise tööst.	45	2	—	—	—	47	14	—	—	—	—	—	14	8	5	—	—	2	15	4	—	—	—	—	—	—
Pesuõmblemistööstused	26	2	—	—	—	28	11	—	—	—	—	—	11	—	1	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—
Mütsitöökojad	7	—	—	—	—	7	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kübaratöökojad	24	—	—	—	—	24	10	—	—	—	—	—	10	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Galanteriikaupade tööstused	29	1	—	—	—	30	9	—	—	—	—	—	9	4	1	—	—	—	—	5	3	—	—	—	—	—

maa	Viljandimaa					Valgamaa				Läänemaa				Saaremaa			Võrumaa					Petserimaa			Järvamaa					Linn	Maa	Kokku			
	Kokku	Viljandi	Põltsamaa	S-Jaani	Mustla	Viljandim.	Kokku	Valga	Tõrva	Valgam.	Kokku	Haapsalu	Kärdla	Läänem.	Kokku	Kuressaare	Saarem.	Kokku	Võru	Ansla	Võõpsu	Võrum.	Kokku	Petseri	Petserim.	Kokku	Paide	Tapa	Türi				Järvamaa	Kokku	
1													1	1																			45	1	46
																																	15		15
																																	4		4
																																6		6	
																																16		16	
																																2	1	3	
																																5		5	
	1																														1		1		
2																															12		12		
1																															3		3		
																															1		1		
1																										1					7		7		
																															6		6		
2									2		2											3	3							4	1	12		16	
																																2		2	
1																															2		2		
1																															5		5		
																															22		22		
	1																														7		7		
																															1	1	1	2	3
																															1		1		1
2																						1	1								9	1	10		1
																															1		1		1
9									1		1		1	3	4				1			7	8						1	3	4	3	40	43	
1																																9	1	10	
																																4		4	
1													1		1																4	2	6		
5	2													3	3																3	13	16		
3	1													1	1																4	2	6		
2																															4		4		
																															10		10		
6																	2	2									1				1	14	4	18	
																																1		1	
12	2											2			2																1	99	4	103	
20	2	1				9	12	1	1	6	8	1		7	8	1	1	2	2			15	17		4	4	1	1	3	5	27	94	121		
4	2	1										2		6	8	2	2	4	1	1		1	3	3	1	4	1			1	34	18	52		
																																1	10	4	14
11	4														2	1		1	2		1		2	2		2				1	110	2	112		
4	2																																86	2	88
4																																44		44	
																																	10		10
1																																	38		38
3																																	47		47

maa	Viljandimaa						Valgamaa				Läänemaa				Saaremaa			Võrumaa				Petserimaa			Järvamaa					Linn	Maa	Kokku			
Kokku	Viljandi	Põltsamaa	S.-Jaani	Mustla	Viljandim.	Kokku	Valga	Tõrva	Valgam.	Kokku	Haapsalu	Kärdla	Läänem.	Kokku	Kuressaare	Saarem.	Kokku	Võru	Antsla	Võõpsu	Võrum.	Kokku	Petseri	Petserin.	Kokku	Paide	Tapa	Türi	Järvam.	Kokku					
2	1					1																										20		20	
3																															26		26		
6	2					2	1			1														1	1						2		2		
10	2	3			1	6	3		1	4	2		3	5	1		1	2	1		1	4	4		4		1	1	2	4	119	21	140		
1																															3		3		
2							1			1																1				13	2	15			
																														8		8			
																														2		2			
41	2	2	1		18	23	2		14	16	1	2	50	53	1	15	16	1	2		39	42	1	9	10	1	2	2	16	21	44	355	399		
																														5		5			
2																														3		3			
																														3		3			
																														3		3			
2																														6		6			
																														12		12			
144				3	146	149			93	93			49	49		213	213			1										12		12			
																						102	102							5	1328	1333			
6	3					3		1		1						2	2	1	1	1		3	2		2	2		1	3	29	19	48			
1																							1							70	4	74			
5																				1										39	3	42			
2	2					2	1			1								1								1			24		24				
																														57		37			
																														17		17			
	1					1																			1				1	15		15			
																					2	2								1	3	3	6		
2																														2	2	5			
																														7		7			
																														6		6			
																														35		35			
2																														27	1	28			
3	2					2	2			2	2			2	2		2	3				3	1		1	1			1	70	1	71			
																														21		21			
																														1		1			
1						1									1															10		10			

	Harjumaa					Tartumaa						Virumaa					Pärnu									
	Tallinn	Nõmme	Paidiski	Keila	Harjum.	Kokku	Tartu	Jõgeva	Kallaste	Elva	Mustvee	Otepää	Tartum.	Kokku	Narva	Rakvere	Jõhvi	Kunda	Virum.	Kokku	Pärnu	K-Nõmme	Mõisaküla	Sindi	Pärnum.	
X. Toidu- ja maitse-ainetetööstused.																										
Leivatööstused	32	3	—	1	1	37	8	—	—	—	—	—	8	8	—	—	—	—	1	9	3	—	—	—	—	—
Pagaritööstused	30	1	—	—	2	33	19	—	—	—	—	—	19	13	5	—	—	—	5	23	3	—	—	—	—	—
Kondiitritööstused	16	1	—	—	—	17	5	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Biskviiditööstused	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Makaroni- ja nuudlitööstused	5	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Šokoladi- ja kompevitöös- tused	14	—	—	—	—	14	6	—	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—
Tapamajad	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vorsti- ja süditööstused	16	4	—	2	—	22	6	—	—	1	—	—	7	2	2	1	—	—	1	6	3	—	1	—	2	—
Loomasoolikate ja -magude puhastus	6	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Kalatööstused	18	—	3	—	1	22	2	—	—	—	—	1	3	2	—	—	—	—	—	2	13	—	—	—	—	—
Piimatööstused	5	1	—	—	2	8	—	—	—	—	—	7	7	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1
Taimevõitööstused	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tärglisevabrikud	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	7	10	—	—	—	—	—	—
Kartulisüüripvabrikud	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—
Piiritusevabrikud	2	—	—	—	4	6	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	9	9	—	—	—	—	—	—
Piirituse puhastamise töös- tused	2	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Pärmivabrikud	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Õllevabrikud	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Karastavate jookide töös- tused	13	—	—	—	—	13	6	1	—	—	—	—	7	3	3	—	—	1	7	7	2	—	—	—	—	1
Puuvilja-, siirupi- ja marja- ekstraktitööstused	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Likööri- ja õlletööstused	4	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Veinitööstused	2	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Tubakavabrikud	9	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teepakkimise tööstused	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Linnasetööstused	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Siguri- ja viljakohvitööst.	7	—	—	—	—	7	5	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	1	—	1	5	—	—	—	—	—
Sinepitööstused	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Äädikatööstused	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahuveskid	3	—	—	1	69	73	6	1	—	1	106	114	3	3	—	2	106	114	7	114	—	—	—	—	83	—
Muud tööstused	37	—	—	1	—	38	21	—	—	—	—	1	22	9	2	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—
XI. Ehitustööstus.																										
Keskkitte ja veevärgi sisse- seadm. ja parandus	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Maalritööstused	34	2	—	—	—	36	4	—	—	—	—	—	4	2	1	—	—	—	2	5	8	—	—	—	—	—
Ehitustööde ettevõtjad	68	6	—	—	8	82	15	—	—	—	—	5	20	3	2	1	—	10	16	12	—	—	2	—	6	—
XII. Puhastustööstus.																										
Habemeajamis- ja juukse- lõikamistööstused	88	2	—	—	1	91	18	—	—	—	—	—	18	9	—	1	—	—	11	2	—	—	—	—	—	—
Pesumajad	11	—	—	—	—	11	7	—	—	—	—	—	7	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Korstnapühkimistööst.	7	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Mustuse väljavedamise ärid	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIII. Mitmesugused tööstused.																										
Mitmesugused tööstused	42	1	—	—	2	45	14	—	—	—	—	—	14	1	—	—	—	—	4	5	2	—	—	—	—	—
Kokku	1611	60	3	10	350	2034	588	8	—	12	8	3	326	945	155	87	7	6	500	755	212	9	4	8	810	—

maa	Viljandimaa					Valgamaa				Läänemaa				Saaremaa			Võrumaa				Petserimaa			Järvamaa					Linn	Maa	Kokku						
	Kokku	Viljandi	Põltsamaa	S-Jaani	Mustla	Viljandim.	Kokku	Valga	Tõrva	Valgam.	Kokku	Haapsalu	Kärdla	Läänem.	Kokku	Kuressaare	Saarem.	Kokku	Võru	Antsla	Võõpsu	Võrum.	Kokku	Petseri	Petserim.	Kokku	Paide	Tapa				Turi	Järvam.	Kokku			
3																																			54	3	57
3	4	1				5	1	1		2	2				2	1		1	2				2	1		1	2					2	86	7	93		
2						1	1			1					1			1	1				1										27		27		
1	1					1									1			1															7		7		
																																	6		6		
	2	2	2			4									1		1	1					1										29		29		
	6	2				2	2	1		3					1		1	4					4	2		2	2	2		1	5	49	9	58			
																	1	1															8		8		
13																																	38	3	41		
1				1	1	2	1		1	2				4	4		1	1				2	2				1				1	8	20	28			
																																	2		2		
							1			1																							3	10	13		
										1																							1	4	5		
										1																							3	3	17	20	
																			1														2	2	5	2	7
																																	1	1			2
	2																																5		5		
	3	3	1			1	5	2	1		3	1	1		2			2					2	5	1	6		1		2	3	43	8	51			
																			1														3		3		
	1					1	1			1																							7		7		
	1					1				1																							5		5		
																																	9		9		
																																	2		2		
							1			1																							4		4		
5							1			1																							18	1	19		
																																	3		3		
																																	3		3		
90	7	4			67	78	2	1	40	43		2	75	77	2	16	18	1	2	1	109	113		71	71	2		2	42	46	43	794	837				
	1	1				2	2		2	2					1		1															75	4	79			
	1	1				1																															
8	2	1	1			4	8			8																	1		1		1	4		1	5		
20	2	2			2	6	1		1	2				7	7	3	1	4	2			8	10		2		1	1	8	10	118	61	179				
2	4	1				5	1			1	1			1	2		2	2				1	3		3							130	7	137			
1																																	20		20		
1							1			1																							9		9		
							1			1																							3		3		
2	1					1	2			2																								63	8	71	
543	76	21	2	4	251	354	64	12	165	247	20	7	217	244	29	258	287	43	10	3	308	364	28	112	140	18	15	17	165	215	3059	3063	6122				

Tabel nr. 2.

Tööstusettevõtete võrdlustabel

	Harjumaa			Tartumaa			Virumaa			Pärnumaa			Viljandim.			Valgamaa		
	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±
I. Muldade ja kividetööstus.																		
Põlevkivikaevandused	—	—	—	—	—	—	4	5	+1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turbatööstused	1	3	+2	—	1	+1	1	2	+1	1	3	+2	—	1	+1	—	—	—
Fosforiidikaevandused	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paemurrud	17	18	+1	—	1	+1	4	8	+4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marmorikaevandused	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lubjatööstused	3	3	—	—	—	—	3	1	-2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kipsitööstused	—	1	+1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tsemendivabrikud	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tsementkaupadetööstused	8	10	+2	4	4	—	1	1	—	1	1	—	3	3	—	—	—	—
Telliskivitööstused	11	10	-1	9	14	+5	6	6	—	5	7	+2	3	2	-1	6	6	—
Savikaupadetööstused	25	30	+5	7	12	+5	7	7	—	5	6	+1	2	2	—	5	6	+1
Klaasivabrikud	4	5	+1	1	4	+3	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—
Kiviraiumistööstused	14	15	+1	5	5	—	1	3	+2	2	2	—	1	1	—	1	1	—
Veskikividetööstused	2	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Peegli- ja klaasisepatööstused	7	9	+2	3	4	+1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	+1
II. Metallitööstus.																		
Laevatehased	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Masinaehit., metalli- ja rauatööst.	36	34	-2	14	16	+2	4	2	-2	10	7	-3	4	2	-2	3	2	-1
Elektrimasinatehased	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Telefonivabrikud	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Põllutööriistade valmist. ja parand.	3	3	—	4	3	-1	1	1	—	2	1	-1	—	—	—	—	—	—
Vasevalam- ja vasesepatööstused	6	7	+1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaalutööstused	5	5	—	1	2	+1	—	—	—	1	—	-1	—	—	—	—	—	—
Rahakapitööstused	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vooditööstused	4	4	—	—	1	+1	1	—	-1	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Traatvõrgutööstused	3	3	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Viliraiumistöökojad	2	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Naelatööstused	3	3	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Stanioli- ja kapslitetööstused	3	4	+1	1	2	+1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Optika-, füüsika- ja ar-tiriistadetööst.	3	4	+1	6	6	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Autoparandamistööstused	11	13	+2	5	5	—	1	3	+2	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Mehaanika- ja lukusepatöökojad	46	54	+8	27	30	+3	6	5	-1	5	4	-1	3	3	—	2	2	—
Keskkitte ja veevärgi valmistam. tööst.	7	8	+1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Autogeeni- metallide keem. tööst.	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nikeldamise töökojad	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elektromehaanikatöökojad	34	40	+6	5	11	+6	—	—	—	3	2	-1	—	—	—	—	—	—
Suuremad sepikojad	6	7	+1	6	5	-1	3	3	—	1	1	—	2	2	—	—	—	—
Ukse- ja aknahingedetööstused	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vikatitööstused	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Plekk-karbitööstused	1	2	+1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Metallpõrgade- ja matmistarvete-tööst.	2	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Plekisepatööstused	24	24	—	11	13	+2	2	3	+1	—	1	+1	—	—	—	2	1	-1
Templi- ja graveerimistöökojad	8	8	—	1	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuld- ja hõbeasjade valmist. töök.	10	13	+3	5	9	+4	—	—	—	2	2	—	—	—	—	1	1	—
Kellaparand.-töökojad	4	3	-1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Keemiatööstus.																		
Keemiatehased ja laboratooriumid	31	38	+7	7	5	-2	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Parfümeeria ja kosmeetiliste ainete tööst.	13	13	—	1	2	+1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arstlike ja farmatseutiliste ainete tööst.	3	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soodatööstused	4	4	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Seebivabrikud	11	13	+2	2	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Küünlatööstused	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saapakreemitööstused	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tulitikuvabrikud	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Värvitööstused	8	8	—	—	—	—	1	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Tinditööstused	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	+1	—	—	—	—	—	—

1936. ja 1937. a. alade järgi.

Läänemaa			Saaremaa			Võrumaa			Petserimaa			Järvamaa			Linn			Maa			Kokku		
1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	5	+1	4	5	+1	4	5	+1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	+2	-	-	-	4	13	+9	4	13	+9
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-1	-	1	-	1	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	+1	16	19	+3	5	9	+4	21	28	+7
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	2	2	-	2	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	-1	-	-	-	7	6	-1	7	6	-1	9	7	-2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	+1	3	2	-1	3	3	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	2	2	-	2	2	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-1	-	-	-	-	-	-	15	18	+3	3	1	-2	18	19	+1
5	5	-	2	2	-	5	6	+1	5	3	-2	2	2	-	10	11	+1	49	52	+3	59	63	+4
2	2	-	1	1	-	1	4	+3	-	2	+2	1	1	-	46	52	+6	10	21	+11	56	73	+17
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	8	+4	3	3	-	7	11	+4
-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	24	26	+2	1	2	+1	25	28	+3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	4	4	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	15	+4	-	-	-	11	15	+4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-
-	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	2	2	-	72	63	-9	3	4	+1	75	67	-8
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	2	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	5	-1	4	3	-1	10	8	-2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7	-	-	-	-	7	8	+1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7	-	-	-	-	7	7	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	2	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7	-	-	-	-	7	7	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	4	4	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	3	3	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5	-	-	-	-	5	5	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	6	+2	-	-	-	4	6	+2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	11	+1	-	-	-	10	11	+1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	22	+4	1	1	-	19	23	+4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	1	1	-	95	100	+5	4	9	+5	99	109	+10
-	-	-	1	2	+1	6	6	-	-	-	-	1	1	-	8	9	+1	1	1	-	9	10	+1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	2	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	3	3	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42	53	+11	-	-	-	42	53	+11
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	3	3	-	18	18	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-
3	1	-2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	-2	1	1	-	5	3	-2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	+1	-	-	-	1	2	+1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	4	4	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	42	43	+1	2	5	+3	44	48	+4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	11	11	-	-	-	-	11	11	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	25	+7	-	-	-	18	25	+7
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	4	-1	-	-	-	5	4	-1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	45	+5	-	1	+1	40	46	+6
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	15	+1	-	-	-	14	15	+1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	4	4	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6	-	-	-	-	6	6	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	16	+2	-	-	-	14	16	+2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	1	+1	2	3	+1
-	-	-	1	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5	-	-	-	-	5	5	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	+1	11	12	+1	-	-	-	11	12	+1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	+1	-	-	-	2	3	+1

	Harjumaa			Tartumaa			Virumaa			Pärnumaa			Viljandim.			Valgamaa		
	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±
Trükivärvitööstused	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Linaõli- ja värvitsatööstused	4	4	—	3	3	—	—	—	—	2	1	-1	—	—	—	—	—	—
Laki- ja polituuritööstused	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tõrva- ja tärpentinitööstused	4	2	-2	4	5	+1	4	1	-3	—	2	+2	—	—	—	2	2	—
Põlevkiviõlivabrikud	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vankrimäärde-tööstused	2	2	—	1	—	-1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Liimitööstused	3	4	+1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Kummi- ja galaliiditööstused	10	14	+4	4	6	+2	—	1	-1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Autokummide vulkaniseerim. tööst.	2	3	+1	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	+1	—	—	—
Atsetüleengaasi- ja hapnikutööst.	1	2	+1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kunstjää-tööstused	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elektrokeemiatööstused	6	6	—	—	—	—	—	—	—	1	2	+1	—	—	—	—	1	+1
Pudretivabrikud	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Elektriijaamad ja gaasivabrikud.																		
Elektriijaamad	5	7	+2	2	1	-1	7	9	+2	6	9	+3	—	—	—	1	1	—
V. Tekstiilitööstus.																		
Puuviilavabrikud	6	8	+2	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Niidivabrikud	3	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalevivabrikud	1	3	+2	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Toorlina ümbertöötamise vabrikud	1	1	—	1	1	—	—	—	—	3	5	+2	2	2	—	—	—	—
Linaketramis- ja -kudumisvabr.	—	—	—	—	—	—	1	1	—	3	3	—	1	1	—	—	—	—
Kalavõrgutööstused	2	2	—	1	—	-1	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Paelavabrikud	8	8	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kõie- ja nõõritööstused	5	5	—	3	3	—	1	1	—	4	6	+2	—	—	—	—	—	—
Masinarihmade- ja veevoolikute- tööstused	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kudumistöökojad	54	46	-8	23	22	-1	18	14	-4	12	12	—	2	2	—	1	—	-1
Villakraasimis- ja -ketramistööst.	11	11	—	20	21	+1	13	13	—	20	20	—	10	12	+2	7	8	+1
Riidevärvimis- ja -vanutamistööst.	11	12	+1	8	8	—	5	5	—	10	4	-6	3	3	—	—	—	—
Vildi- ja viltkaupadetööstused	2	2	—	4	4	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—	3	1	-2
Rätsepatöökojad	40	51	+11	12	16	+4	10	17	+7	11	11	—	2	4	+2	5	5	—
Naisteriiete õmblemise töökojad	41	47	+6	12	14	+2	14	15	+1	5	4	-1	3	2	-1	3	3	—
Pesuõmblemistöökojad	21	28	+7	9	11	+2	1	1	—	3	4	+1	—	—	—	—	—	—
Mütsitöökojad	6	7	+1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kübaratöökojad	25	24	-1	8	10	+2	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Galanteriikaupade töökojad	34	30	-4	10	9	-1	5	5	—	2	3	+1	—	—	—	—	—	—
Pressimine, plisseerim. ja keemil. puhastus	13	13	—	4	4	—	—	—	—	2	2	—	1	1	—	—	—	—
Siidi- ja trikoovabrikud	24	21	-3	—	—	—	2	2	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—
VI. Puutööstus.																		
Vineeri- ja vineerkaupadetööstused	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mööblivabrikud	37	47	+10	10	16	+6	10	14	+4	4	6	+2	2	2	—	1	1	—
Puutööstusvabrikud ja tiseritööko- jad	46	65	+19	19	23	+4	9	14	+5	13	10	-3	6	6	—	3	4	+1
Korvmööbli- ja korvitööstused	4	2	-2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pakkimiskastidetööstused	11	13	+2	2	1	-1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Tõllasepatöökojad	1	3	+2	1	1	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	1	1	—
Aami- ja tündersepatöökojad	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Puulaeva- ja paadiehitamisettevõt- ted	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lauavabrikud ja saeveskid	54	59	+5	41	52	+11	54	66	+12	41	41	—	26	23	-3	19	16	-3
Saapaliistu- ja -tikutööstused	3	5	+2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Puunõrmatööstused	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Korgivabrikud	2	1	-1	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Niidipoolivabrikud	1	2	+1	—	1	+1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pildiraami- ja -liistutööstused	2	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sporidiabinõudetööstused	2	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Õppeabinõude- ja mänguasjadetööst.	5	2	-3	2	2	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Muusikariistade valmist. tööstused	6	7	+1	3	5	+2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Harja- ja pintsli-tööstused	6	6	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Metsatööstused	62	155	+93	66	122	+56	119	232	+113	221	144	-77	74	149	+75	66	93	+27

Läänemaa			Saaremaa			Võrumaa			Petserimaa			Järvamaa			Linn			Maa			Kokku			
1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	9	-1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	—	
—	—	—	—	—	—	2	3	+1	—	—	—	—	1	+1	10	4	-6	6	12	+6	16	16	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	2	2	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	-1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5	+1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	22	+7	—	—	—	15	22	+7	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	7	+2	—	—	—	5	7	+2	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	+1	1	1	—	—	—	2	+2	1	3	+2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	
—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	7	9	+2	1	1	—	8	10	+2	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	
4	4	—	—	—	—	6	8	+2	—	—	—	4	4	—	2	3	+1	33	40	+7	35	43	+8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	9	+2	1	1	—	8	10	+2	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	4	4	—	
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	+2	2	2	—	4	6	+2	
2	3	+1	—	—	—	2	3	+1	—	—	—	2	1	-1	3	3	—	10	13	+3	13	16	+3	
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	2	2	—	6	6	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	4	-1	—	—	—	5	4	-1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10	—	—	—	—	10	10	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	14	—	1	4	+3	15	18	+3	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	
3	2	-1	—	—	—	3	4	+1	—	—	—	1	1	—	113	99	-14	4	4	—	117	103	-14	
8	8	—	1	2	+1	15	17	+2	5	4	-1	5	5	—	27	27	—	88	94	+6	115	121	+6	
2	8	+6	2	4	+2	2	3	+1	4	4	—	—	1	+1	31	34	+3	16	18	+2	47	52	+5	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	10	-2	2	4	+2	14	14	—	
2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	110	+25	2	2	—	87	112	+25	
1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	1	—	80	86	+6	1	2	+1	81	88	+7	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	34	44	+10	—	—	—	34	44	+10	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	8	10	+2	1	—	-1	9	10	+1	
2	1	-1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	38	—	—	—	—	38	38	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	47	-4	—	—	—	51	47	-4	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	20	—	—	—	—	20	20	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	26	-3	—	—	—	29	26	-3	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	2	2	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	83	+21	2	4	+2	64	87	+23	
2	5	+3	1	1	—	3	4	+1	4	4	—	2	4	+2	96	119	+23	12	21	+9	108	140	+32	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	-2	—	—	—	5	3	-2	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	13	+1	2	2	—	14	15	+1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	8	+3	—	—	—	5	8	+3	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	2	2	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	
44	53	+9	8	16	+8	36	42	+6	8	10	+2	18	21	+3	41	44	+3	308	355	+47	349	399	+50	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5	+2	—	—	—	3	5	+2	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	3	3	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	-1	—	—	—	4	3	-1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	+2	—	—	—	1	3	+2	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	3	3	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	3	3	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	6	-3	—	—	—	9	6	-3	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	12	+3	—	—	—	9	12	+3	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	12	—	—	—	—	12	12	—	
37	49	+12	178	213	+35	110	102	-8	6	11	+5	49	63	+14	7	5	-2	981	1326	+347	988	1333	+345	

	Harjumaa			Tartumaa			Virumaa			Pärnumaa			Viljandim.			Valgamaa		
	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±
VII. Nahatööstus.																		
Toornahatööstused	16	11	-5	10	10	-	5	7	+2	6	6	-	4	3	-1	1	1	-
Saapavabrikud	31	34	+3	23	29	+6	5	9	+4	-	1	+1	-	-	-	-	-	-
Kingsepatöökoad	21	22	+1	4	7	+3	4	7	+3	4	5	+1	-	-	-	-	-	-
Saapapealsetetööstused	11	15	+4	7	7	-	1	1	-	1	-	-1	-	-	-	-	-	-
Sadulsepatööstused	11	15	+4	14	15	+1	1	1	-	1	2	1	2	2	-	1	1	-
Mitmesuguste nahkkaupade tööst. .	7	11	+4	7	6	-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Karusnahkadetööstused	10	10	-	4	3	-1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
VIII. Paberitööstus.																		
Paberivabrikud	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Puupapivabrikud	4	4	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hülsivabrikud	4	5	+1	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Katusepapietööstused	5	5	-	3	1	-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Raamatukõitmistöökoad	10	10	-	12	13	+1	3	4	+1	-	-	-	1	-	-1	2	3	+1
Paberi- ja pappkaupadetööstused .	23	23	-	2	3	+1	-	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-
IX. Polügraafia.																		
Trükikoad	34	32	-2	17	18	+1	5	5	-	3	3	-	2	2	-	2	2	-
Kivitrükikoad ja tsinkograafiad . .	13	13	-	8	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kinofilmietööstused	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Päevapildietööstused ja kutselised piltnikud	6	7	+1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
X. Toidu- ja maitseainete- tööstus.																		
Leivatööstused	33	37	+4	7	8	+1	7	9	+2	3	3	-	-	-	-	2	-	-2
Pagaritööstused	34	33	-1	13	19	+6	16	23	+7	4	3	-1	3	5	+2	3	2	-1
Kondiitritööstused	13	17	+4	4	5	+1	1	-	-1	2	2	-	-	-	-	1	1	-
Biskviiditööstused	3	3	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-
Makaroni- ja nuudlitööstused . . .	5	5	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Šokoladi- ja kompvekitööstused . .	15	14	-1	6	6	-	1	1	-	2	2	-	3	4	+1	-	-	-
Tapamajad	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vorsti- ja sülditööstused	17	22	+5	7	7	-	5	6	+1	5	6	+1	2	2	-	3	3	-
Loomasoolikate ja -magude puhastam. tööst.	4	6	+2	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalatööstused	19	22	+3	-	3	+3	2	2	-	10	13	+3	-	-	-	-	-	-
Piimatööstused	8	8	-	5	7	+2	1	1	-	1	1	-	3	2	-1	1	2	+1
Taimevõitööstused	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tärklisevabrikud	-	1	+1	-	-	-	11	10	-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kartulisiirupivabrikud	-	-	-	-	-	-	3	4	+1	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Piiritusevabrikud	5	6	+1	1	2	+1	5	9	+4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Piirituse puhastamise vabrikud . .	2	2	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pärmivabrikud	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Õllevabrikud	1	1	-	2	2	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Karastavate jookide tööstused . . .	12	13	+1	9	7	-2	6	7	+1	2	3	+1	6	5	-1	3	3	-
Puuviljasiirupi- ja marjaekstrakti- tööstused	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Likööritööstused	4	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-
Veinitööstused	2	2	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Tubakavabrikud	10	9	-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Teepakkimisetööstused	1	2	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Linnasetööstused	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Siguri- ja viljakohvitööstused . . .	7	7	-	5	5	-	1	1	-	3	5	+2	-	-	-	1	1	-
Sinepitööstused	2	3	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Äädikatööstused	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-
Jahuveskid	78	73	-5	118	114	-4	112	114	+2	90	90	-	83	78	-5	40	43	+3
Muud tööstused	36	38	+2	18	22	+4	8	11	+3	1	-	-1	2	2	-	3	2	-1
XI. Ehitustööstus.																		
Keskcutte ja veevärgi sisseseadm. ja parand.	4	2	-2	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-
Maalritööstused	31	36	+5	4	4	-	1	5	+4	3	8	+5	1	4	+3	7	8	+1
Ehitustööde ettevõtjad	64	82	+18	16	20	+4	6	16	+10	19	20	+1	3	6	+3	-	2	+2

Läänemaa			Saaremaa			Võrumaa			Petscrimaa			Järvamaa			Linn			Maa			Kokku		
1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±
—	—	—	2	2	—	2	3	+1	2	2	—	3	3	—	38	29	-9	13	19	+6	51	48	-3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	-2	—	—	—	62	70	+8	—	4	+4	62	74	+12
1	-1	—	—	—	—	—	1	+1	—	—	—	—	—	—	32	39	+7	2	3	+1	34	42	+8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	-1	1	1	—	22	24	+2	—	—	—	22	24	+2
—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	31	37	+6	—	—	—	31	37	+6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	17	+3	—	—	—	14	17	+3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	+1	—	15	15	—	—	—	—	15	15	—
—	—	—	—	—	—	1	2	+1	—	—	—	1	1	—	4	3	-1	1	3	+2	5	6	+1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	2	2	—	5	5	—	7	7	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	7	+1	—	—	—	6	7	+1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	6	-2	—	—	—	8	6	-2
—	—	—	3	2	-1	3	3	—	—	—	—	—	—	—	34	35	+1	—	—	—	34	35	+1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	27	+1	—	1	+1	26	28	+2
2	2	—	3	2	-1	3	3	—	1	1	—	1	1	—	72	70	-2	1	1	—	73	71	-2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	21	—	—	—	—	21	21	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—
—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	10	+1	—	—	—	9	10	+1
2	2	—	1	1	—	2	2	—	1	1	—	1	2	+1	51	54	+3	1	3	+2	52	57	+5
—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	78	86	+8	2	7	+5	80	93	+13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	27	+4	—	—	—	23	27	+4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	—	—	—	—	7	7	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	-1	6	6	—	1	—	-1	7	6	-1
—	—	—	1	1	—	2	1	-1	—	—	—	—	—	—	30	29	-1	—	—	—	30	29	-1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—
—	—	—	—	—	—	3	4	+1	2	2	—	4	5	+1	44	49	+5	4	9	+5	48	58	+10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	8	+2	—	—	—	6	8	+2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	38	+10	3	3	—	31	41	+10
6	4	-2	—	—	—	1	2	+1	—	—	—	1	1	—	6	8	+2	21	20	-1	27	28	+1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	2	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	-1	2	3	+1	12	10	-2	14	13	-1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	-1	1	1	—	4	4	—	5	5	—
—	—	—	—	—	—	1	—	-1	—	—	—	2	3	+1	3	3	—	11	17	+6	14	20	+6
—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	2	+1	5	5	—	1	2	+1	6	7	+1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	2	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	—	—	—	—	5	5	—
2	2	—	—	—	—	4	2	-2	6	6	—	2	3	+1	46	43	-3	6	8	+2	52	51	-1
—	—	—	—	—	—	—	1	+1	—	—	—	—	—	—	2	3	+1	—	—	—	2	3	+1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	—	—	—	—	7	7	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	—	—	—	—	5	5	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	9	-1	—	—	—	10	9	-1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	+1	—	—	—	1	2	+1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	-1	5	4	-1	—	—	—	5	4	-1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	18	+2	1	1	—	17	19	+2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	+1	—	—	—	2	3	+1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	3	3	—
77	77	—	20	18	-2	115	113	-2	69	71	+2	49	46	-3	48	43	-5	803	794	-9	851	837	-14
—	—	—	1	1	—	1	1	—	1	1	—	1	1	—	70	75	+5	2	4	+2	72	79	+7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	6	4	-2	1	1	—	7	5	-2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	47	64	+17	2	3	+1	49	67	+18
8	7	-1	3	4	+1	7	10	+3	1	2	+1	2	10	+8	91	118	+27	38	61	+23	129	179	+50

	Harjumaa			Tartumaa			Virumaa			Pärnumaa			Viljandim.			Valgamaa		
	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±
XII. Puhastustööstus.																		
Habemeajamis- ja juukselõikamis- tööstused	80	91	+11	18	18	—	8	11	+3	2	2	—	7	5	-2	1	1	—
Pesumajad	10	11	+1	6	7	+1	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Korstnapühkim. tööstused	7	7	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	+1
Mustuse väljavedam. ärid	2	1	-1	—	1	+1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	+1
XIII. Mitmesugused töös- tused.																		
Mitmesugused tööstused	34	45	+11	9	14	+5	3	5	+2	—	2	+2	—	1	+1	1	2	+1
Kokku	1768	2034	+266	792	945	+153	564	755	+191	601	543	-58	281	354	+73	210	241	+31

Tabel nr. 3. Tegevuse lõpetanud ja uuesti tegevust alustanud ettevõtted.

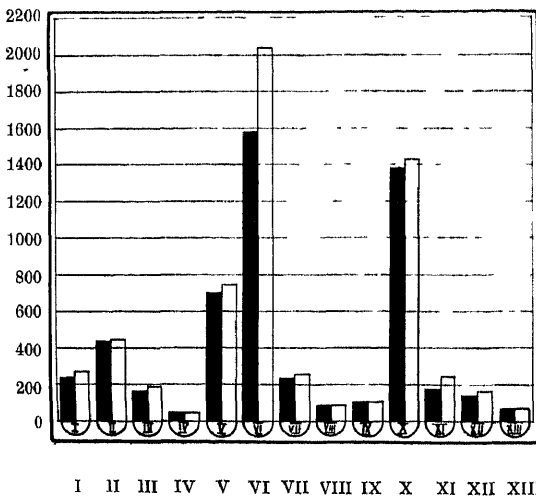
	Tegevust lõpetanud				Uuesti tegevust alustanud			
	Tegutses 1936. a.	Lõpetas 1.1.1937. a.	Algas tege- vust 1937. a.	±	Tegutses 1936. a.	Lõpetas 1.1.1937. a.	Algas tege- vust 1937. a.	±
I. Muldade ja kivide tööstus.								
Põlevkivikaevandused	4	—	1	+1	—	—	—	—
Turbatööstused	4	1	10	+9	—	—	—	—
Fosforiidikaevandused	1	—	—	—	—	—	—	—
Paemurrud	21	3	10	+7	—	—	—	—
Marmorikaevandused	2	2	2	—	—	—	—	—
Lubjatööstused	9	4	2	-2	—	—	—	—
Kipsitööstused	3	1	1	—	—	—	—	—
Tsemendivabrikud	2	—	—	—	—	—	—	—
Tsementkaupade tööstused	18	2	3	+1	—	—	—	—
Telliskivitööstused	59	7	11	+4	—	—	—	—
Savikaupade tööstused	56	6	23	+17	—	—	—	—
Klaasivabrikud	7	1	5	+4	—	—	—	—
Kiviraiumisetööstused	25	6	9	+3	—	—	—	—
Veskikivide tööstused	4	—	—	—	—	—	—	—
Peegli- ja klaasisepatööstused	11	1	5	+4	—	—	—	—
II. Metallitööstus.								
Laevatehased	1	—	—	—	—	—	—	—
Masinaehitus-, metalli- ja raua- tööstused	75	19	11	-8	—	—	—	—
Elektrimasinate tehased	2	—	—	—	—	—	—	—
Telefonivabrikud	1	—	—	—	—	—	—	—
Põllutööriistade valmistamine ja parandus	10	2	—	-2	—	—	—	—
Vasevalamise- ja vasecepatöös- tused	7	—	1	+1	—	—	—	—
Kaalutööstused	7	1	1	—	—	—	—	—
Rahakapitööstused	2	—	—	—	—	—	—	—
Vooditööstused	7	2	2	—	—	—	—	—
Traatvõrgutööstused	4	1	1	—	—	—	—	—
Viiliraiumistöökojad	3	1	1	—	—	—	—	—
Naelatööstused	5	1	1	—	—	—	—	—
Staniooli- ja kapslitetööstused	4	—	2	+2	—	—	—	—
Optika-, füüsika- ja arstiriistade- tööstused	10	2	3	+1	—	—	—	—
Autoparandamistöökojad	19	4	8	+4	—	—	—	—
Mehaanika- ja lukusepatöökojad	99	14	24	+10	—	—	—	—
III. Keemiatööstus.								
Keskkitte ja veevärgi valmista- mise tööstused	—	—	1	+1	9	—	—	—
Autogeenilised metallide keet- mise tööstused	—	—	—	—	2	—	—	—
Nikeldamistöökojad	—	—	—	—	3	—	—	—
Elektro-mehaanikatöökojad	—	—	—	—	42	10	21	+11
Suuremad sepikojad	—	—	—	—	18	2	2	—
Ukse- ja aknahingedetööstused	—	—	—	—	1	—	—	—
Vikaliitööstused	—	—	—	—	5	2	—	-2
Plekk-karbitööstused	—	—	—	—	1	—	1	+1
Metallpürgade- ja matmistar- vetetööstused	—	—	—	—	4	—	—	—
Plekisepatööstused	—	—	—	—	44	6	10	+4
Templi- ja graveerimistöökojad	—	—	—	—	11	1	1	—
Kuld- ja hõbeasjade valmist. töökojad	—	—	—	—	18	—	7	+7
Kellaparand. töökojad	—	—	—	—	5	1	—	-1
Keemiatehased ja laboratooriumid								
Parfümeeria- ja kosmeetiliste ai- nete tööstused	—	—	—	—	40	9	15	+6
Arstlike ja farmatseutiliste ainete tööstused	—	—	—	—	14	—	1	+1
Soodatööstused	—	—	—	—	4	—	—	—
Seebivabrikud	—	—	—	—	6	—	—	—
Kütünlätööstused	—	—	—	—	14	—	2	+2
Saapakreemitööstused	—	—	—	—	2	—	1	+1
Tulitikuvabrikud	—	—	—	—	5	—	—	—
Värvitööstused	—	—	—	—	1	—	—	—
Tinditööstused	—	—	—	—	11	—	1	+1
Trükkivärvitööstused	—	—	—	—	2	—	1	+1
Linaõli- ja värnitsatööstused	—	—	—	—	1	—	—	—
Laki- ja polituuritööstused	—	—	—	—	10	1	—	-1
Tõrva- ja tärpenitinitööstused	—	—	—	—	6	1	1	—
Põlevkiviõlivabrikud	—	—	—	—	16	5	5	—
Vankrimäärde- ja liimitööstused	—	—	—	—	2	—	—	—
Liimitööstused	—	—	—	—	3	1	—	-1
Liimitööstused	—	—	—	—	4	—	1	+1

Läänemaa			Saaremaa			Võrumaa			Petserimaa			Järvamaa			Linn			Maa			Kokku		
1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±	1936	1937	±
2	1	-1	—	2	+2	1	3	+2	—	3	+3	—	—	—	117	130	+13	2	7	+5	119	137	+18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	20	+2	—	—	—	18	20	+2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	9	+1	—	—	—	8	9	+1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	+1	—	—	—	2	3	+1
—	1	+1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	46	63	+17	2	8	+6	48	71	+23
219	214	+25	236	237	+51	348	364	+16	131	140	+9	181	215	+34	2801	3059	+258	2530	3063	+533	5331	6122	+791

	Tegutses 1936. a.	Lõpetas 1.1.1937. a.	Algas tegevust 1937. a.	±		Tegutses 1936. a.	Lõpetas 1.1.1937. a.	Algas tegevust 1937. a.	±
Kummi- ja galaliiditööstused	15	4	11	+7	VI. Puutööstus.				
Autokummide vulkaniseerimise tööstused	5	—	2	+2	Vineeri- ja vineerkaupadetööst.	2	—	—	—
Atsetüleengaasi- ja hapnikutööstused	1	—	2	+2	Mööblivabrikud	64	6	29	+23
Kunstjätetööstused	1	—	—	—	Puutööstusvabrikud ja tislertöökodad	109	20	52	+32
Elektrokeemiatööstused	7	1	3	+2	Korvmööbli- ja korvitööstused	5	2	—	-2
Pudretivabrikud	1	—	—	—	Pakkimiskastidetööstused	14	3	4	+1
IV. Elektrijaamad ja gaasivabrikud.					Tõllasepatöökodad	5	—	3	+3
Elektrijaamad	35	—	8	+8	Aami- ja tündersepatöökodad	2	—	—	—
V. Tekstiilitööstus.					Puulaeva- ja paadiehitamise ettevõtted	1	—	—	—
Puuvillavabrikud	8	—	2	+2	Lauavabrikud ja saeveskid	349	77	127	+50
Niidivabrikud	4	1	1	—	Saapaliistu- ja -tikutööstused	3	1	3	+2
Kalevivabrikud	4	—	2	+2	Puunarmatööstused	3	—	—	—
Toorlina ümbertöötam. vabrikud	13	2	5	+3	Korgivabrikud	4	2	1	-1
Lina ketramise ja kudumise vabr.	6	—	—	—	Niidipoolivabrikud	1	—	2	+2
Kalavõrgutööstused	5	1	—	-1	Pildiraami- ja liistutööstused	3	1	1	—
Paelavabrikud	10	—	—	—	Sportiabinõudetööstused	3	—	—	—
Kõie- ja nõõritööstused	15	—	3	+3	Õppeabinõude ja mänguasjade tööstused	9	5	2	-3
Masinarihmade ja veevoolikute tööstused	1	—	—	—	Muusikariistade valm. töökodad	9	2	5	+3
Kudumistöökodad	117	31	17	-14	Harja- ja pintsliitööstused	12	3	3	—
Villa kraasimise ja ketramise tööstused	115	16	22	+6	Metsatööstused	988	423	768	+345
Riide värvimise ja vanutamise tööstused	47	6	11	+5	VII. Nahatööstus.				
Vildi- ja vilkaupadetööstused	14	7	7	—	Toornahatööstused	51	12	9	-3
Rätsepatöökodad	87	19	44	+25	Saapavabrikud	62	17	29	+12
Naisteriiete õmblemise töökodad	81	20	27	+7	Kingsepatöökodad	34	7	15	+8
Pesuõmblemistöökodad	34	6	16	+10	Saapapealsetetööstused	22	9	11	+2
Mütsitöökodad	9	—	1	+1	Sadulsepatööstused	31	4	10	+6
Kübaratöökodad	38	6	6	—	Mitmesug. nahkaupade tööst.	14	3	6	+3
Galanteriikaupade töökodad	51	14	10	-4	Karunahkadetööstused	15	3	3	—
Pressimine, plisseerimine ja keemiline puhastus	20	3	3	—	VIII. Paberitööstused.				
Siidi- ja trikoovabrikud	29	5	2	-3	Paberivabrikud	5	—	1	+1
					Puupapivabrikud	7	—	—	—
					Hülsvabrikud	6	1	2	+1
					Katusepapistööstused	8	3	1	-2
					Raamatukõitmise töökodad	34	2	3	+1
					Paberi- ja pappkaupadetööst.	26	5	7	+2

	Tegutses 1936 a.	Lõpetas 1. I 1937. a.	Algas tege- vust 1937. a.	+		Tegutses 1936 a.	Lõpetas 1. I 1937. a.	Algas tege- vust 1937. a.	-
IX. Polügraafia.									
Trükikojad	73	6	4	-2	Likööri tööstused	7	—	—	—
Kivitrükikojad ja tsinkograafiad	21	2	2	—	Veinitööstused	5	—	—	—
Kinofilmitööstused	1	—	—	—	Tubakavabrikud	10	1	—	-1
Päevapilditööstused ja kutseli- sed piltnikud	9	1	2	+1	Teepakkimise tööstused	1	—	1	+1
X. Toidu- ja maitseainete- tööstus.									
Leivatööstused	52	6	11	+5	Linnasetööstused	5	1	—	-1
Pagaritööstused	80	16	29	+13	Siguri- ja viljakohvitööstused	17	1	3	+2
Kondiitritööstused	23	3	7	+4	Sinopitööstused	2	—	1	+1
Biskviiditööstused	7	1	1	—	Äädikatööstused	3	—	—	—
Makaroni- ja nuudlitööstused	7	2	1	-1	Jahuveskid	851	168	154	-14
Šokoladi- ja kompevitööstused	30	6	5	-1	Muud tööstused	72	13	20	+7
Tapamajad	1	—	—	—	XI. Ehitustööstus.				
Vorsti- ja sülditööstused	48	7	17	+10	Keskkitte ja veevärgi sisse- seadm. ja parand. tööstus	7	2	—	-2
Loomasoolikate ja -magude pu- hastamise tööstused	6	—	2	+2	Maalritööstused	49	14	32	+18
Kalatööstused	31	6	16	+10	Ehitustööde ettevõtjad	129	64	114	+50
Piimatööstused	27	9	10	+1	XII. Puhastustööstus.				
Taimevõitööstused	2	—	—	—	Habemeajamise ja juukselõika- mise tööstused	119	33	51	+18
Tärglasevabrikud	14	2	1	-1	Pesumajad	18	4	6	+2
Kartulisiirupivabrikud	5	—	—	—	Korstnapühkimise tööstused	8	—	1	+1
Piiritusevabrikud	14	1	7	+6	Mustuse väljavedamise ärid	2	1	2	+1
Piirituse puhastamise vabrikud	6	—	1	+1	XIII. Mitmesugused töös- tused.				
Pärmivabrikud	2	—	—	—	Mitmesugused tööstused	48	8	31	+23
Õllevabrikud	5	—	—	—		5331	1256	2047	+791
Karastavate jookide tööstused	52	5	4	-1					
Puuviljasiirupi- ja marjaekstrak- titööstused	2	—	1	+1					

Diagramm nr. 12.
**Tööstuslike ettevõtete arv gruppide järgi
1936. ja 1937. a.**

oli tööstuslike ettevõtteid 5331 ja 1937. a. 6122, seega on kasv olnud 791 ettevõtet, või

14,8% (1934. a. oli vastavalt + 14,6%, 1935. a. + 13,5%, 1936. a. + 10,4%).

Linnades on tulnud juure 258 ettevõtet (1934. a. + 251, 1935. a. + 408, 1936. a. + 253) ja maal 533 (1934. a. + 292, 1935. a. + 168 ja 1936. a. 248), tööstuslikku ettevõtet.

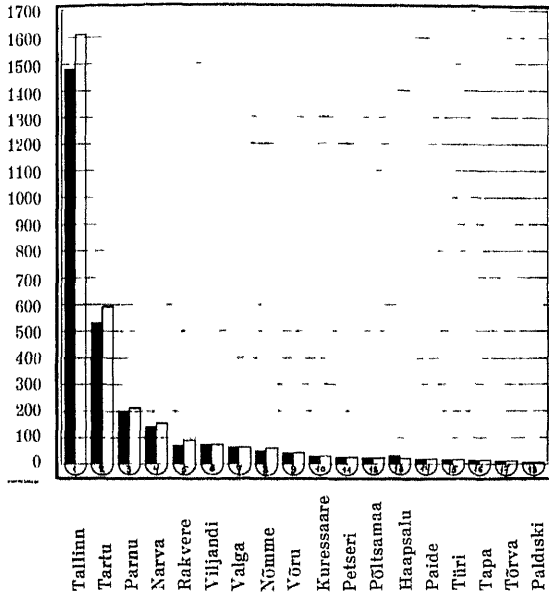
Kõige enam on juure tulnud ettevõtteid puu-
tööstuse grupis, nimelt 455 ettevõtet, sellele
järgneb ehitustööstuse grupp 66 ettevõttega,
kivide- ja mulldadetööstuse grupp 48 ettevõtte-
ga, toidu- ja maitseainetetööstus 44 ettevõtte-
ga, tekstiiltööstus 42 ettevõttega. Teistes
gruppides on suurenemine väiksem. Tööstuste
arv on kahanenud ainult polügraafia grupis ja
sedagi ühe ettevõtte võrra.

Linnade järgi tuli tööstuslike ettevõtteid
juure Tallinnas 183, Tartus 63, Rakveres 20.
Pärnus 17, Narvas 15, Nõmmel 11. Teistes lin-
nades oli suurenemine alla 10 ettevõtte. Pal-
diskis, Viljandis, Tõrvas, Haapsalus, Petseris
ja Türil vähenes ettevõtete arv 1-8 võrra.

Diagramm nr. 13 näitab, kuipalju ettevõteteid oli linnades 1936. a. (mustad tulbad) ja 1937. a. (valged tulbad):

Diagramm nr. 13.

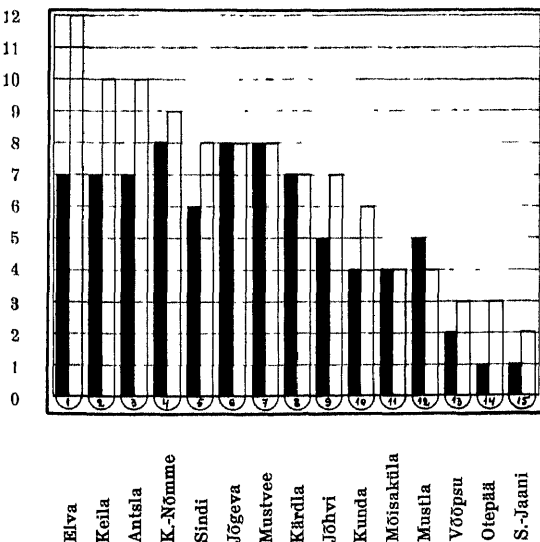
Tööstuslike ettevõtete arv linnades aastail 1936 ja 1937.

Alevis tuli juure 1—5 ettevõtet — Keilas, Elvas, Otepääl, Jõhvis, Kundas, K.-Nõmmes, Sindis, S.-Jaanis, Antslas ja Võõpsus; ettevõtete arv kahanes ainult Mustlas, nimelt 1 võrra. Ettevõtete arv jäi muutmatuks — Jõgeval,

Diagramm nr. 14.

Tööstuslike ettevõtete arv alevis aastail 1936 ja 1937.

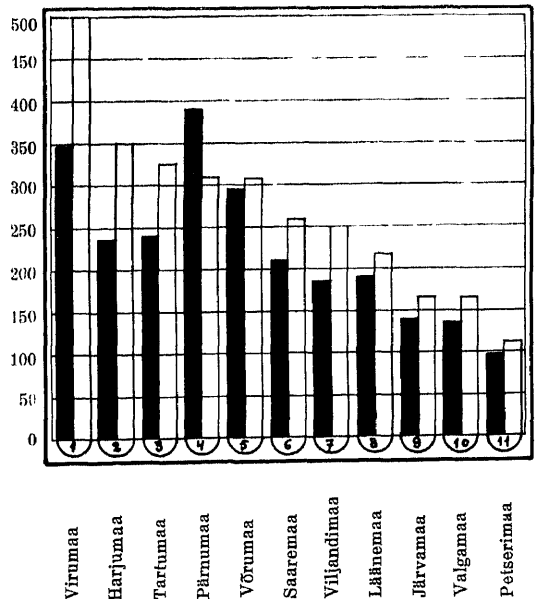
Mustvees, Mõisakülas ja Kärdas; Kallastel põlnud ühtki tööstuslikku ettevõtet. Diagramm nr. 14 näitab, kuipalju oli ettevõtteid alevis 1936. a. (mustad tulbad) ja 1937. a. (valged tulbad).

Maakondades, välja arvatud linnad ja alevid, tuli ettevõtteid juure Virumaal 152, Harjumaal 120, Tartumaal 83, Viljandimaal 70 ja Saaremaal 51, teistes maakondades tuli ettevõtteid juure alla 50. Ettevõtete arv vähenes ainult Pärnumaal, nimelt 78 ettevõtte võrra. Diagramm nr. 15 näitab, kuipalju oli ettevõtteid maakondades 1936. a. (mustad tulbad) ja 1937. a. (valged tulbad).

Kui eespool märkisime, et 1937. a. tuli juure 791 ettevõtet võrreldes 1936. aastaga, siis ei tähenda see veel seda, et ainult need 791 ettevõtet on alustanud tegevust 1937. a. jooksul. Tööstuslike ettevõtete liikuvus on märksa suurem, sest iga aasta langeb välja rida ettevõtteid kas lõpetamise, üleandmise või äritunnistuseeta tegutsemise põhjusel.

Diagramm nr. 15.

Tööstuslike ettevõtete arv maakondades (välja arvatud linnad ja alevid) aastail 1936 ja 1937.

Nende asemele asuvad uued, osalt täiesti uuesti avatavad, osalt teistelt ülevõetud või kodutööstusest tööstuseks kujunenud ettevõtted, millega ühes käib ka äritunnistuse lunastamise vajadus. Nii näeme, et 1936. a. tegutses 5381 tööstuslikku ettevõtet; lõpetas tegevuse (kas

täieliselt või läks üle teisele) 1. jaan. 1937. a. 1256 ettevõtet; juure tuli 1937. aastal 2047, seega oli juurekasv 791 ettevõtet või 14,8%.

Tabel nr. 3 selgitab üksikasjaliselt ärialade jargi ettevõtete liikuvust 1936. ja 1937. aasta jooksul.

Soome väliskaubanduse ühingu

Soome Eksport-Ühingu, mis on asutatud 1919. a. ja ümber organiseeritud 1928. a., on pühendanud kogu oma energia Soome väliskaubanduse — ekspordi ja impordi — arendamisele, töötades tihedas kontaktis ka impordi alal tegutsevate kaubandusringkondadega. Kuna väliskaubandust ei saa arendada ühes suunas, siis olid omaaegse Eksport-Ühingu juhatuses juba varemgi esindatud ka juhtivad tegelased impordi alalt. Tänavu muudeti ka senine ühingu nimi. 21. apr. 1938. aastast peale on ühingu nimeks „Soome Väliskaubanduse Ühingu“, millele juhime siinkohal Eesti äri-ringkondade tähelepanu.

Ühingu annab igasugust informatsiooni Soome majanduse ja väliskaubanduse küsimustes ja on abiks kontakti loomisel Soome ja välismaade eksport-impordi teostavate ringkondadega.

Samuti aitab ühingu leida vastavaid esindajaid ja agente ning vastab järelepärimistele tasuta.

Ühingu väljaandel ilmuvad mitmed perioodilised tükitooted Soome majandusliku elu ja väliskaubanduse kohta, kus avaldatakse ka järelepärimisi välismaalt eriosakonnas maksuta.

Levinuim nädalajakiri on „Talouselämä & Suomen Ulkomaankauppa“ (Economic Life and Foreign Trade).

Teine ühingu väljaanne on „Finish Trade Review“, milline ilmub regulaarselt juba 1930. aastast peale. See veerandaasta väljaanne hakkab 1930. aastast peale ilmuma illustreeritult, sihiga tutvustada lugejaskonda välismaal Soome eksportartiklitega ja Soome majandusliku, rahandusliku ja kultuurilise olukorraga.

Kaks korda aastas ilmuvad veel vastavates erikeeltes „Finnische Handelsrundschaу“, „Revue Commerciale“ ja „Revista Comercial de Finlandia“.

Äride register

augustikuu teisel poolel

Registreeritud uued firmad:

1. M. Altvälja, Tallinn, Raudtee 38, toiduainetekauplus, ärip. Magda Altvälja.
2. Ed. Evart, Tallinn, Saue 2, puuhoov, ärip. Eduard Evart.
3. Jalanõudekauplus „Pariis“ M. Goldmann, Tallinn, Viru 24, ärip. Mooses Goldmann.
4. Julius Jürgens, Rakvere, Pikk 1, pagari-tööstus ja pagariäri, ja Rakvere, Tallinna 27, pagariäri; piiratud prokuura antud Maria Sepp'ale.
5. L. Kromanov, Tallinn, Kõleri 24, toiduainetekauplus, ärip. Liidia Kromanov.
6. Usaldusühing „Askania“ V. Kučera, E. Lorenzsonn, H. Ziehr & Ko, Tallinn, Mundi 3—2, igasugune sise- ja väliskaubandus, usaldusühing, täisosanikud Vlaho Kučera, Eugen Lorenzsonn ja Harry Ziehr; lepingus ettenähtud ühingu osakapital Kr. 50.000.—. Prokurist Alfons Rammo.
7. O. Lassmann, Tallinn, Tatari 2—1, moeäri, ärip. Otto Lassmann.
8. E. Luens, Tallinn, Pärnu mnt. 27—3, raadio- ja elektritarveteäri, ärip. Elfriede Luens,
9. H. Maaten, Viljandi, Vaksali 16, liha- ja vorstikauplus, ärip. Helmi Maaten; prokurist Jaan Maaten.
10. Teodof Maripuu, Tallinn, Endla 49, liha-kauplus.
11. R. Mauer, Tallinn, Tornimäe 5, segakaubamüük autolt, ärip. Richard Mauer.
12. A. Naaris, Tallinn, Veneturg 3, söögisaal, ärip. Aurelie Naaris.
13. „Ehitustarve“ Nõmm & Ko, Tallinn, Pärnu mnt. 6, chitusmaterjalide väljatöötamine ja turustamine, usaldusühing, täisosanik Valentin Nõmm, ühingu osakapital Kr. 4.000.—.
14. E. Pessin, Tallinn, Viru 24, valmisriieteäri, ärip. Elfrida Pessin.
15. O. Rannaberg, Tallinn, Allika 3, toiduainetekauplus, ärip. Olga Rannaberg.
16. Georg Salmen, Tallinn, Luise 22, toiduainete-, õlle- ja peenviinakauplus.
17. Gute Schwartz, Tallinn, V. Karja 1, kübaraäri.
18. T. Staarast, Viljandi, Jakobsoni 30, lina-kauplus, ärip. Tõnis Staarast.
19. „Eisinduskeskus“ Osvald Steinbach & Nikolai Baškirov, Tallinn, V. Karja 9—23, mitmesugused esindused, täisühing, täisosanikud Osvald Steinbach ja Nikolai Baškirov, osakapital Kr. 500.—.

20. Raadio-, foto- ja elektritarveteäri „Ra-Fo“ B. Tikkar, Tallinn, Viru 13, ärip. Boris Tikkar.
21. M. Tombak, Tallinn, U. Kalamaja 39, toiduainetekauplus, ärip. Magda Tombak.
22. Tallinna taimekuivatiseid J. Uritam, Tallinn, Olga 5, arstlike, maitsetaimede, juurvilja- ja puuvilja kuivatamine, ärip. Johannes Uritam.
23. Riidekauplus B. Volga, Tallinn, Pärnu mnt. 4, ärip. Boris Volga.
24. M. Välimees, Tallinn, Pärnu mnt. 17, toiduainetekauplus, ärip. Milli Välimees.
9. Aktsiaselts A. Gluchovski, Tallinn, Narva 10, juhatuses surma läbi lahkunud Herbert Lukk, juhatusse valitud Vilhelm Dietz.
10. Maria Irdla lõpetanud pudukaupluse Jõgeval, Turuplatsil, peab toiduainete- ja piima-kauplust Tartus, Kalevi 70.
11. Anna Järve, kes peab talurahvatarvete-kauplust Paistu v., perekonnanimeks on „Visse“.
12. Klaasi- ja metsatööstuste aktsiaselts Järvakandi tchased, Tallinn, Pärnu 10, lahkunud juhatusse liige Konstantin Lindquist, kelle asemele astunud Viktor Päts.
13. Johann Kingiseppa teenijate ja korterite vahetalituskontori asukohaks Pärnu, Martna 14 (enne Karuselli 78).
14. Kodukäsitöösaaduste müügi osahisus „Kodukäsitöö“, Tallinn, Harju 48, juhatuses lahkunud August Kilgas, uueks juhatusse liikmeks valitud Stella Veiler.
15. Marie Koskra, kes peab sega- ja rohukauplust Laiksaare v., Urissaares, uueks perekonnanimeks on „Kauss“.
16. A.-S. Krediidipank, Tallinn, peapangas teise allkirja õigus antud Nikolai Põlluaas'ale.
17. Karl Kõrts jätkab äritegevust, avades toiduainetekaupluse Tallinnas, Tina 12.
18. Käsitööäri E. Land ja A. Tamberg, Tallinn, Kullasepa 3, täisosanik Ella Land ühingu lahkunud, kelle asemele astunud täisosanikuks Marie Venck. Firmaks on „M. Venck ja A. Tamberg“, osakapital Kr.2.000.—.
19. Marie Malin avanud pesu- ja pudukauplust Tartus, Suurturg 13, peab edasi segakauplust Tartus, Puuturg 1.
20. Liisa Menno jätkab äritegevust, avades puuviljakauplust Tallinnas, Girgensoni 27.
21. Anton Miiti jalaõudekaupluse asukohaks on Tallinn, Pärnu mnt. 27 (enne Pärnu 32).
22. Vilhelmine Nikolai lõpetanud puuhoovi pidamise Tallinnas, Saua 2, edasi peab puuhoovi Tallinn, Öle 3 ja Kopli 4.
23. Katta Palkmanni, kes peab Tallinnas, Graniidi 27, pudu-, kosmeetika- ja kirjutustarvete-kauplust, uueks perekonnanimeks on „Palginõmm“, avanud veel Tallinnas, Pärnu mnt. 42, kirjutustarvete- ja paberikaupadeäri. Firmaks on „K. Palginõmm“.
24. Maunus Parmet avanud saapatööstuse Tal-

Registreeritud muudatused:

1. Linda Astremi antikvariaadi asukohaks on Tallinn, Roosikrantsi 8-a (enne Pärnu, Vilmsi 7).
2. Balti Puuvilla Ketramise ja Kudumise Vabrik Aktsiaselts, Tallinn, S. Karja 15, Hugo Aruküla prokuura kustunud, piiratud kollektiiv-prokuura on antud Aleksander Volkov'ile.
3. Ernst Bergmann, Tallinn, Vabadusväljak 7, metsaost ja eksport, prokuura antud Hugo Kuurmann'ile.
4. August Eist avanud jalaõudekauplust Tallinnas, Laadapl. 168; peab edasi ka toiduainetekauplust Tallinn, Saua 7.
5. A.-S. Esimene Juurdeveo Raudteede Selts Venemaal, Tallinn, Vene 11, lahkunud juhatusse liige Leo Sepp, kelle asemele astunud Johan Holberg.
6. A.-S. Kaubamaja Estika, Tallinn, S. Karja 20/12, Aleksander Vinter surma läbi lahkunud juhatuses ja asjaajaja-direktori kohalt, juhatusse valitud Johan Vichvelin.
7. Auruvärvimise tööstus „Lux“ I. Frank ja Ko, Tallinn, Kopli 10, täisosanik Jakob Sahhar ühingu lahkunud. Ettevõtte tegevust jätkab ainuisikliku äripidajana Ilja Frank firma all „Auruvärvimise tööstus „Lux“ I. Frank“.
8. Kaubandus-tööstus aktsiaselts „Frankonia“, Tallinn, Narva 13, lahkunud juhatusse liige Eduard Kasvandik, juhatusse liikmeks valitud Armin Matto. Asjaajaja-direktoriks on Eduard-John Poola.

BOSCH

süüteküünlaid
ning
suunanäitajaid
igale autole

Esindus

Ins. ERIK KOCH

Tallinn, Vene 6, Tel. 448-90

- linnas, Pärnu mnt. 54, samas peab edasi saapakauplust.
25. Richard Rosenberg jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Kopli 10-a, elektritarvete-, jalgrataste- ja nende osade kaupluse firma all „Rich. Rosenberg“.
  26. Elfriede Scherer jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Pühavaimu 8, posamenditööstuse ja oma tööstussaaduste müügi autolt firma all „Posamenditööstus „Priima“ E. Scherer“.
  27. Keemiatehniline laboratoorium „Estokeem“ Edgar Seeberg, Tallinn, Suur Patarei 18 (enne S. Pärnu 14), ettevõtte üle läinud täisühingule, kus täisosanikkudeks on Edgar Seeberg ja Helene Seeberg; osakapital Kr. 1.000.—. Firmaks on „Keemia tehniline laboratoorium „Estokeem“ Edgar Seeberg ja Helene Seeberg“.
  28. Eduard Treikelderi elusloomade ja liha en gros müügiäri asub Nõmme, Sõlme 17 (enne Tallinn, Koidula 11--1).
  29. Priidik Uster jätkab äritegevust, avades lihakaupluse Tallinn, Katusepapi 38, firma all „Lihakauplus P. Uster“.
  30. U.Ü. „Varustus“ J. Vellner & Ko. asukohaks on Tallinn, Rataskaevu 5 (enne Tartu mnt. 17).
  31. Simon Zivciunas lõpetanud kübaraäri Tallinnas, V. Karja 1, peab edasi kübara- ja kudumistööstust Tallinn, Kopli 38.
- Firma tegevuse lõpetamine registreeritud:
1. Johannes Fiskar, Hageri v., saeveski.
  2. F. Ilust, Viljandi, Tartu 45, toiduainete-kauplus.
  3. J. Ivanov, Tallinn, Vene 7, riideäri.
  4. Maria Jõgi, Tallinn, Köleri 24, toiduainete-kauplus.
  5. Nikolai Jürgenson, Tallinn, Aia 8—6, ehitustööde ettevõtja.
  6. „Moe-King“ A. Kartau, Tallinn, Viru 24, jalanõudekauplus.
  7. R. Kott, Tallinn, Endla 49, lihakauplus.
  8. V. Kõllo, Tallinn, Girgenoni 27, puuvilja-kauplus.
  9. Hilda Leetberg, Tallinn, Uus Kalamaja 39, toiduainetekauplus.
  10. Helene Link, Tallinn, Allika 3, toiduainete-kauplus.
  11. A. Pessin, Tallinn, Viru 24, valmisriiete-kauplus.
  12. Jaan Pessor, Tallinn, Pärnu mnt. 17, toiduainetekauplus.
  13. J. Piirsalu, Tallinn, Raudtee 38, toiduainetekauplus.
  14. Söögisaal „Autojaam“ Johanna Sikk, Tallinn, Veneturg 5.
  15. Radio-, foto- ja elektritarveteäri „Ra-Fo“ Miralda Tikkar, Tallinn, Viru 13.
  16. Theodor Tuur, Põltsamaa, K. Pätsi 14, liha-kauplus.
  17. A. Viiding, Valga, Vabaduse 4, pruugitud asjade kauplus.
  18. Agentuuräri „Askania“ Ziehr & Lorenzsonn, Tallinn, Mundi 3—2.

KEELTEKURSUSED:

Algavad esmaspäeval, 19. septembril, kell 18.00

INGLISE JA SAKSA KEEL

Grupid algajatele ja edasijõudnutele. Parimad õppejõud, väikesed grupid. Kiire keeleäraõppimine.

RAAMATUPIDAMINE

Võetakse läbi tegelik raamatupidamine ühes kõigi tehingutega. Eriline rõhk on pandud praktilisele osale, mis on tarviline igapäevases elus. — Lõpetajatele diplomid. — Algus 23. sept. kell 6 õhtul.

KIIRKIRJAKURSUS

Kirikirja äraõppimine lihtsa ja eesti keelele kõige kohasema süsteemi järele, mille aluseks on Stolze-Schrey süsteem. Praktiline õppeviis. Algus 20. sept. kell 8 õhtul.

MOTORISTIDE JA TRAKTORIJUHTIDE KURSUS

Algus esmaspäeval, 8. okt., kell 7 õhtul. Kavas põllumajandus-, meierei-, paadi- ja traktorimootorid, nafta-, petrooleumi-, bensiini- ja diiselmootorid. Õppeviis: näitlik praktiline. SÕDU-ÕPETUS TRAKTORIL. Praktilised tööd Tall. Tehnikumi ja NMKÜ autokooli õppetöökodades. Lõpetajatele diplomid. Osavõtjatele maalt priikorter kursuste juures.

MOOTORRATA KURSUS

Kursus annab mootorrattale teoreetilisi ja praktilisi teadmisi mootorlaste korrashoiuks, rikete kõrvaldamiseks ja remonteerimiseks. Mootorratturid, õppige, et oskaksite ise oma mootorlast korda seada. Algus esmasp., 20. sept., kell 7 õhtul.

KESKKÜTTE KÜTJATE KURSUS

Kursuse algus esmasp., 10. oktoobril, kl. 8 õhtul.

Lõpetajatele diplomid.

Katelde vigastused, nendest hoidumine ja nende kõrvaldamine. Katelde puhastamine vee ja tule poolt. Kütmise tehnika. Otstarbekohane kütteaine kasutamine. Kütte- ja õhutamiseseadmed ruumides. Torustikkude asetused ja rikked. Tegelik kütmine turbaga, kivisõega ja põlevkivivõilga.

kusjuures näidatakse, kuidas saavutada ökonoomsemat kütteainete tarvitamist.

RAADIOTELEGRAFIKURSI

RAADIOAMATÖÖRIDE KURSUS

Kursus valmistab ette raadiotelegrafisti ja raadioamatööri kutse saamiseks postitalitustel, vastavalt Eestis maksvale raadioseadusele. Õpetavad Eesti parimad raadioeriteadlased-insenerid.

Algus 8. okt. kell 7 õht.

Lähemaid teateid ja registreerimise ühingu büroos, Lai 1, Tallinn, tel. 437-15, äripäeviti kella 9.00—21.00.

Tutvuge õppekavadega ja tingimustega!

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE

31. augustil 1938. a.

AKTIVA

PASSIVA

1. Kattevara:		1. Põhikapital	5.000.000.—
kuld: rahas ja kangides	34.270.449.04	2. Tagavarakapital	1.080.455.23
välisraha	17.123.114.33	3. Jooksvad kohustused:	
2. Vahetusraha	1.099.035.02	a) pangatähed liikvel	48.364.473.—
3. Sisevekslid:		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	6.286.368.48	valitsuse	16.302.255.95
põllumajandusl.	2.528.749.23	pankade	15.168.200.66
metsatööstusl.	61.305.—	teised	2.245.450.90
8.876.422.71		4. Muud passivad	16.086.027.88
4. Laenud:			
valitsusele	—		
teistele *)	13.203.731.85		
5. Kinnis- ja vallasvara	3.432.821.17		
6. Muud aktivad	26.241.289.50		
	<u>104.246.863.62</u>		<u>104.246.863.62</u>

Kattevara vahetuskord jooksvate kohustustega: 62,61%.

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 863.150.10

JUHATUS

Toiduainete turg

London. 9. IX 38.

Bacon, kaal 112 Ingl. naela

Iiri	sh. 92/-—99/-
Daani	„ 99/-
Hollandi	„ 96/-
Eesti	„ 93/-
Rootsi	„ 96/-
Poola	„ 93/-

Nisu, kaal — 496 Ingl. n. = 225 kg

12. IX 38.	
Northern Manitoba	sh. 26/-
Rosario Santa Fe	„ —

Jahu, kaal — 440 Ingl. n. = 63,5 kg

Good Canadian	sh. 14/-
-------------------------	----------

Odrad, kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg „ 6/9**Kaerad**, „ „ „ „ = 50 kg „ 7/-**Linad**, cif per tn.

Livonian, Basis Risten	£ 71/-—72/-
Tows Soviet	„ 75/-

Manchester.

Või,

Eesti	sh. 120/- — 122/-
Läti	„ 120/- — 122/-
Soome	„ 124/- — 126/-
Rootsi	„ 125/- — 127/-

Daani	sh. 136/- — 139/-
Uus-Meremaa, finest	„ 127/-
„ „ first	„ 124/-

Hamburg.

Nisu, 10. IX 38.

Sisemaa, 50 kg eest	\$ 2.89
Manitoba I, cif 100 kg eest term.	„ 3.01
Hard Atlantic	—

Rukis, 1000 kg eest.

La Plata, Hamburgis	sh. —
„ „ Amsterdamis	„ —

Suhkur,

2. IX 38

toores	sh. 5/3 ³ / ₄ —5/5
Belgia	„ 6/9
Tšehhi	„ 6/10 ¹ / ₂
Poola	„ 6/3
Hollandi	„ 6/10 ¹ / ₂

Riis, Burmah II. . . . . Rmk. 10.50**Või**, Berliinis.

Deutsche Markenbutter	Rmk. —
Feine Molkereibutter	„ —
Molkereibutter	„ —
Landbutter	„ —
Kochbutter	„ —

Välisbörsid

	L O N D O N										
	30.VIII	31.VIII	1. IX	2. IX	3. IX	5. IX	6. IX	7. IX	8. IX	9. IX	10. IX
Frank . . .	178.31	178.32	178.32	178.32	178.31	178.31	178.32	178.30	178.31	178.31	178.32
Dollar . . .	4 8590	4 8656	4.8565	4.8471	4 8431	4.8243	4.8243	4.8225	4.8275	4.8210	4.8115
Rootsi kr. . .	19.396	19.395	19.395	19.396	19.396	19.394	19.394	19.395	19.395	19.395	19.395
Daani kr. . .	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400
Norra kr. . .	19.901	19.901	19.901	19.901	19.901	19.901	19.902	19.902	19.902	19.901	19.901
Saksa mrk. . .	12.137	12.125	12.128	12.105	12 095	12.037	12.035	12.037	12.040	12.035	12.025
Soome mrk. . .	226 75	226.75	226.75	226.75	226.75	226.75	226.75	226.75	226.75	226.75	226.75
Floriin . . .	8.9262	8 9218	8.9207	8.92	8.9212	8.9206	8.9256	8 9287	8.9293	8.92	8.9190
Liira . . .	92.37	92.27	92.30	92.15	92.05	91.70	91.70	91.75	91.72	91.72	91.45
Helveetsia fr. . .	21.322	21.295	21.293	21.287	21.285	21.282	21.315	21.306	21.312	21.308	21.297
Tšehhosl. kr. . .	140.75	140.62	140 62	140.37	140 37	139.62	139.87	139.75	139.75	139.62	139.50
Belga . . .	28.762	28.785	28.782	28 727	28 695	28.550	28.555	28.634	28.655	28.610	28.602
Peseeta . . .	—	—	—	—	100	100	100	100	100	100	100
Silling . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slott . . .	25.87	25.84	25.84	25.81	25.75	25.62	25 62	25.62	25.62	25.68	25.68
Pengö . . .	24.50	24.50	24.50	24.50	24.50	24.50	24.50	24 25	24.25	24.25	24.50
Latt . . .	25 25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25
Eesti kroon . . .	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18 25	18.25	18.25	18.25
Litt . . .	29.—	29.—	29.—	29.—	29.—	29.—	29.—	29.—	29.—	29.—	29.—
Tšerv. . .	25.76	25 72	25.74	25.69	25.68	25.56	25.57	25.57	25.57	25.56	25.51
Höbe p. u. . .	19 ³ / ₈	19 ¹ / ₄	19 ¹ / ₂	19 ¹ / ₄	19 ¹ / ₈	19 ¹ / ₈	19 ¹ / ₁₆	19 ¹ / ₄	19 ⁵ / ₁₆	19 ¹ / ₄	18 ³ / ₈
Kuld " " . . .	142 sh. 11 d.	143 sh. 3 ¹ / ₂ d.	143 sh. 1 ¹ / ₂ d.	143 sh. 4 d.	143 sh.	144 sh. 1 d.	144 sh. 2 ¹ / ₂ d.	144 sh. 1 d.	144 sh. 1 ¹ / ₂ d.	144 sh. 1 d.	144 sh. 4 ¹ / ₂ d.
Plaat. " " . . .	—	—	—	—	130.—	—	—	—	—	—	—

	B E R L I I N										
	29. VIII	30.VIII	31.VIII	1. IX	2. IX	5. IX	6. IX	7. IX	8. IX	9. IX	10. IX
Naelsterling . . .	12.160	12.145	12.115	12.135	12.110	12.045	12.040	12.045	12.040	12.045	12.020
Frank . . .	68.20	68.10	67.95	68.05	67.90	67.55	67.50	67.55	67.50	67.55	67.40
Dollar . . .	2.496	2.495	2.496	2.496	2.496	2.496	2.496	2.496	2.496	2.496	2.496
Rootsi kr. . .	62.68	62 60	62.44	62.55	62.43	62.09	62.08	62.10	62.07	62.09	61.97
Daani kr. . .	54.28	54.22	54.08	54.17	54.06	53.77	53.75	53.77	53.75	53.77	53.66
Norra kr. . .	61.10	61.02	60.08	60.96	60.84	60.51	60.48	60.52	60.50	60.52	60.40
Soome mk. . .	5.36	5.255	5.34	5.35	5.34	5.310	5.310	5.310	5.310	5.310	5.30
Floriin . . .	136.32	135.80	135.82	135.99	135.76	135.03	134.75	134.98	134.85	134.98	134.76
Liira . . .	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10
Helveetsia fr. . .	57.13	56 04	56.88	56.96	56.89	56.62	56.50	56.52	56.50	56.53	56.50
Belga . . .	42.18	42.14	42.13	42.14	42.12	42.16	42.19	42 07	42.05	42.10	42.04
Latt . . .	48.80	48.80	48 80	48.80	48.80	48.80	48 80	48.80	48 80	48.80	48.80
Eesti kr. . .	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20
Litt . . .	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98

J. Puhk ja Pojad suurveski saadused

12. IX — 1938.

		Kroonid		Kroonid	
Nisupüül (hinnad on arvatud tões valge puuvillase kotiga):				Poolsoore	100 kg. 43.—
„Sampo“	100 kg.	25.—		Sõre	„ 43.—
„Kungla“	„	33.—		Manna	„ 43.—
„Kalev“	„	37.—		Rukkijahu	100kg. 17.20—18.50
„Eesti parem“	„	41.—		Rukkipeetül	„ 26.00—27.00
„Granular“	„	38.—		Nisu pehme — sõre	25.00—43.00
				Kaerahelbed	32.—

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros). 7. IX 1938. a.

		Kroonid.			Kroonid
J. Puhk ja Pojad suurveski:			Raudplekk . . . . . 100 kg 30.00—34.—		
Jahud: rukki	100 kg	17.20—18.50	" tsingitud	"	41.00—46.—
" pütül	"	26.00—27.00	Raudtalad	"	19.00—19.50
" nisu, pehme—sõre	"	25.00—43.00	Teras, talla, ree	"	29.—
Kaerahelbed (Herkulo)	1 kg	—,32	" vedru	"	32.—
A/S. Rotermanni teh.:			" valu	"	—90.—1.—
Jahud: rukki	100 kg	17.50	Malm nr. 2	"	8.20
" pütül	"	26.00—27.00	Inglitina	"	400.—420.—
" nisu, pehme — sõre	"	27.00—43.00	Seatina	"	40.00—45.00
Nisu	"	23.00	Vaskplekk, punane	"	180.—240.—
Rukis	"	17.00	Vaskplekk, valge	"	160.—200.—
Seemned: ristikehina, pun. hil.	"	—	Tsinkplekk	"	75.—80.—
" timuti	"	—	Masinaõli	"	21.—22.—
Linaseemned, külvi	"	—	" Ameerika	"	21.—22.—
Herned, toidu, rohelist	"	23.00—30.00	Mootoriõli, Ameerika	"	38.00—70.—
Riis, Burma II	"	46.00—47.00	" Poola	"	—
Kartulitärklis „Supérieur“	"	25.—	Autoõli, Ameerika ja Daani	"	42.00—135.—
Siirup, kartuli, 42%	"	28.00—30.00	A/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt-		
Glükoos	"	28.00—30.00	teõli, tsistern.	1000 kg	65.00—70.—
Margariin, kodumaa, ...	"	72.50—80.00	Tsilindriõli, Ameerika	100 "	30.00—50.—
Kakao, Hollandi	1 kg	1.80—2.40	Nafta, Vene	"	13.00—13.50
" Eesti	"	1.00—2.30	" Ameerika	"	—
Kohv, Rio, Santos jne.	"	2.65—3.30	Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid	"	14.00—15.00
" Kesk-Ameerika sordid	"	4.75—5.75	" Ameerika	"	—
Tee, laht., oranž Pekoe, Tseilon	"	5.60—6.—	Bensiin, Esimese Eesti Põlevkivi-		
Tee, laht., oranž Pekoe, Java	"	5.00—5.50	tööst. segabensiin, fr. Tallinn, netto ltr.		—,32
Sidrunid	kast	30.00	Auto-bensiin		—,32
Suhkur, peenike, Inglise	100 kg	44.25—44.50	A/Ü. Eesti Kiviõli bensin „Estolin“,		
" Poola	"	43.75—44.00	tsistern. tr. Tall. ühes teedemaks.	"	—,32—,34
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	"		Bensiin, I s., välisbensiin	"	—,34—,35
" Irboska ja Narva	"	2.50—2.70	Peusooda, kodumaa	100 kg	8.50—9.00
" " Saksa, fr. Tallinn	"	2.35—2.50	Seebikivi	"	28.25—29.25
" " Vene	"	2.35—2.50	Värvid, nigros., vees sulav, välism. 1 kg		7.00
Heeringad: Šoti „Matties“, I sort tünn	43.00—46.00		" tsinkvalge, välism.	"	39.—45.—
" „Matfulls“	"	44.00—48.00	" tinavalge, ...	"	71.—75.50
Liha, sea, I sort	1 kg	00.76—00.87	" ooker, ...	"	14.—25.—
Liha, looma, I sort	"	00.40—00.58	Väetisained: Superfosf. Ingl. 18/20% 100 kg		—
Õlikoogid, linaseemne	100 kg	—	Superfosfaat Rootsi	"	5.60
Sojatangud	"	15.75	" Holl.	"	5.55
Nisukliid	"	—	" Vene	"	5.25—5.45
Kivistüsi, sepa, fr. Tallinn	1000 kg	35.—	" lahtiselt, fr. piir 100 kg		4.65
Kivistüsi, auru, fr. Tall.	"	28.—	Segafosfaat 22/23%	"	4.55—4.65
Koks, gaasi, Tallinna gaasivabr. 1000 kg	"	50.—	Eesti fosforiit 25/27%	"	3.35
Kütteturvas (A/s., Eesti Turbat. ")	"	10.—	Kaalisool 40%	"	11.70
Põlevkivi, netto	"	9.—	Lubisalpeeter 15 ¹ / ₂ %	"	14.75
Kütteõli, vaadi viisi, netto	100 kg	6.70	Tšiilisalpeeter 16% (terakujul.)	"	15.50
Raskeõli A. B. C.	"	8.00	Lubiammoonsalpeeter 20,5%	"	17.—
Estobituumen A. B. C. D. E. F.	"		Väävelhapuammoonium 20,6%	"	15.—
" tünnid br.	"	9.75	Nitrofoska (14 : 14 : 18%)	"	24.50
Asfaltmulsoon	" netto	10.25	Põllukips, jahvat., fr. Irboska	"	—
Asfaltmastiks	"	5.75	Tsement,		
Katuselakk, vaatides, ...	" br.	10.25	Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Rakvere		5.85
Fenolaat, ...	" netto	5.25	" paberkottides		5.15
Karbolineum „Estokarbolineum“	"		Kriit, pestud	100 kg	4.00
A. B. C. netto	"	8.75—11.75	Kviitõrv	"	14.00—22.50
Raualakk, netto	100 kg	16.75	Puutõrv	"	20.—22.50
Immutusõli D. C., netto, ...	"	7.75—8.75	Lubi, Tallinn, ...	1000	33.—
Maanteeõli	"	7.00	" fr. Tamsalu	"	22.—
Viljapuu-karbolineum, netto	ltr	0.30	Kips, krohvimise, fr. v. Irboska	"	30.—
Mootorpetrooleum, ...	kg	0.15,5	" krohvimise, fr. v. Tallinn	"	42.—
Mootornafta	"	0.12,5	Telliskivi, I s. fr. Tallinna sadam 1000 tk.		48.—51.—
Diiselnافتa	"	0.12,5	Silikaat, I s., fr. vabrik	"	40.—42.—
Putukamürk „Puttox“	"	1.50	Tulitikud, originaalkast (5000		
Raud, sordi	100 kg	21.00	toosi)	kast	125.—
Raud, latt	100 kg	21.00	Tallanahk, Eesti nahast	1 kg	2.30—2.60
" vits	"	26.00—33.—	Tallanahk, Ameerika, I s.	"	2.60—2.90
			Linaseemneõli	100 kg.	61.—

	Kroonid
Värnits . . . . . 100 kg	— 61.—
Piirit., puh., eksp. (ekskl. v.) fob. Tall. hl/alk.	33.00-35.—
Paber, rotatsioonid . . . . . 100 kg	23.20
Puuvillane riie, Bjas, netto . . . . . mtr.	0.52-0.62
" " Mitkal " . . . . . "	0.40-0.53,5

Lambavill 15. VIII 38. a.

" I sort . . . . . 1 kg Kr.	3.55
" II " . . . . . "	2.80
" III " . . . . . "	2.05

Või. — Tendents: kindlam. 5. IX 1938. a.

1. sort 1 kg Kr. 1.66, mis on tuln. sisse 29. VIII—4 IX 38. a.

Lambaliha 7. IX 1938. a.

Eksporditava värske lambaliha hind Tallinna tapamajades headuse järgi 75—80 senti kg.

Peekonsigade nädalahinn. Tallinnas 2. IX 1938 a.

Peekonsigade tapakaalud:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	0.95	0.90		
55,5—59 "	0.90	0.86	Siseturu-	
72,5—75 "			hinnad	
75,5—80 "	0.86	0.82		

Elussigade hindadeks noteeriti:

105—120 kg raskused	60 s. eluskaalu kg.
121—160 " "	64 " " "
161 ja raskemad	60 " " "

Kanamunad. Tendents: siseturumun. } püsiv.
 2. IX 38. eksportmun. }
 1 kg eksportmune fr. kogumispunkt Kr. —.96
 1 " siseturumune " " Kr. —.70

Piim. 5. IX 1938. a.

Talupidajate poolt müüdava piima hind Tallinnas ühe liitri eest:

I valiku rööskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües	12	s. ltr.
I valiku rööskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües	11	" "
II valiku rööskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües	10	" "
II valiku rööskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües	9	" "

Juust. 29. VIII 38. Tendents: vaikne.

Juustu hinnaks noteeriti ilma riikliku juuremaksuta fr. Tallinn

Eksportjuust:	Siseturujuust
sort 12 A 112 senti kg.	Tilsiti 125.—
" 12 B 109 " "	Hollandi 110.—
" 11 A 110 " "	Hollandi 105.—
" 11 B 107 " "	Backstein 100.—
	Konserv. 135.—

Lina d. 2. IX 38. Tendents: kindlam.

Lina kokkuostuhinnad sentides ühe kg eest franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel (s. o. sortide eest, mis vastavad Põllutöeministeeriumi lina väljaveo kontrolli nõuetele nii omaduste kui ka harimise ja sidumise poolest):

	Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis
Lina, ristna R	107	105
hoffsdreiband HD	98	96
dreiband D	89	87
ordinäärdreiband OD	80	78
liivi ordinäärdreiband LOD	71	69
takupraak H	62	60

Takud I . . . . . 1 kg	0.69
" II . . . . . "	0.59
" III . . . . . "	0.49
" ehituse . . . . . "	0.15—20

Kartulid — Tendents: Kroonid
 Söögikartul: Virumaa raudteejaam. — kv.
 Söögikartul: Läänerannas . . . . . —
 Kalad. Ekspordikõlvulised fr. rannik. 29. VIII 1938. a.
 Lõhe, värske, kaal alat. 6 kg. 300.—. Tendents: rahulik.
 Angerjas, elus, rüandangerjas, kaal alates 400 gr
 150—160 s. kg. Tendents: kindel

-do- elus, paigangerjas 130-135 s kg " "
 Koha, värske, järve, alates 33 cm " "
 60 s. kg " "

-do- värske, järve al 1 kg 100 s. kg " "
 Haug, värske, valik 1—3 kg 35—45 s. kg " "

Vähk, elus, alates 10 cm fr. püügikoht 5 senti tükk
 Aiasandus: d. 2. IX 38. a

Õunad: suvesord. ekspordikõlv., pakkimiskuludeta
 fr. Tallinn 35 s. kg. Tendents: püsiv.

Jõhvikad: ekspordikõlv., fr. Tallinn, pakkimiskuludeta
 17 s. kg. Tendents: kindel.

Sibulad: ekspordikõlv., fr. kogumispunkt 15 s. kg.
 Tendents: kindel.

Pohlad: fr. Tallinn, ekspordikõlv., pakkimiskuludeta
 18 s. kg. Tendents: kindel.

Kaseiin

Toorkaseiin I s. 1 kg fr. piimatalitus. —

II s. 1 " " " " —

Tendents: vaikne

Metsamaterj. hinnad fr. laduplats Tallinn. 10. VIII 38.

Palgid: kuusk ja mänd . . . thm. kr. 15.00—16.—

Plokk-palgid . . . . . " —

Paberipuud . . . . . r.-m. " 8.—10

Toepuud . . . . . " " 7.—

Pakud: kask . . . . . thm. " —

" lepp, I sort . . . . . " " —

" II sort . . . . . " " —

" haab I " . . . . . " " —

" II " . . . . . " " —

" saar . . . . . " " —

Prussid . . . . . " 34.00—36.00

Saetud materjal: plangud + 25% laudu:

alus 7":

" kuusk u/s . . . . . " " 33.50

" IV sort. . . . . " " 29.50

" mänd u/s . . . . . " " 32.00

" IV sort. . . . . " " 28.00

Kastilauad . . . . . " 60.00—65.00

Krohvilliistud . . . . . " " 28.00—34.00

Liiprid 15 cm × 25 cm × 270 cm " " 3.—

Tendents: vaikne.

Prahid.

Lina

Tallinn — Stettin . . . . . 1000 kg Rmk. 14.25

— Gent . . . . . 1016 " sh. 28/—

— Dundee . . . . . " " 30/—

Puumaterjalid. Standard

Tallinn— London . . . . . " sh. 38/6

" — Hull . . . . . " " 42/3

" — Manchester . . . . . " " 46/6

" — Grangemouth . . . . . " " 36/6

" — Belfast . . . . . " " 44/6

" — Dundee . . . . . " " 38/6

" — Antwerpen . . . . . " " 41/—

" — Gent . . . . . " " 42/6

" — Rotterdam . . . . . " " 36/6

" — Amsterdam . . . . . " " 44/6

Segakaup.

Tallinn — Stettin . . . . . 1000 kg Rmk. 18.00—30.—

— London . . . . . 1016 kg sh. 17.00—45.—

— Stokholm . . . . . 1000 kg Rkr. 11.00—30.—

— Stettin, võli . . . . . tünn Rmk. 1.50

— London " 1000 kg " sh. 2/6

Kartulid, Tallinn — Stokholm " 1000 kg Ekr. —

NARVA KALEVI MANUFAKTUURI

RIIDED

on tugevad, on nágusad, on odavad, on saja-aastase kuulsusega

Iga kangas kannab vabrikumärki, mida ostmisel palume tähele panna

Tõsine isamaalane on see, kel kodumaa kallis, kes kannab ainult kodumaal valmistatud riidet, teades, et sellega ta vähendab tööpuudust ja annab teenistust ja leiba oma rahvale

Õhu-, gaasi-, suitsu- ja tolmukaitse vahendeid
sõjaväele, tuletõrjele, tööstusile

J. n. e.

Maailmakuulsa tehase

Draegerwerk — Lübek

ainuesindaja Eestis

VICKTOR THOEN & Co.

Kentmanni t. 8

Tallinn

Tel. 459-53